

kontakten

ERICSSON

TIDNING FÖR ANSTÄLLDA INOM ERICSSONKONCERNEN · NR 3 · JUNI 1983 · ÅRGÅNG 44

TRETTONTUSENFEMHUNDRA

En sekreterare fick 7 500 kronor och två GIRAFFE-installatörer fick dela på 6 000 kronor i årets första utdelning av förslagsbelöningar vid Ericsson Radio Systems i Mölndal. Belöningen på 7 500 kronor är den näst högsta någonsin i Mölndal.

Marianne Grunning heter sekreteraren på Inköpsavdelningen, som fick denna storbelöning. Hon lämnade in ett förslag till förändrad blankettrutin, som sparar in mycket tid, papper och kopiering. I stället för att som tidigare köra enkelt, vitt papper i en skrivare beställde Marianne hem ett förtryckt blankettset och får nu ut sex kopior på direkten ur skrivaren. Nu funderar Marianne på ett listigt sätt att snabbt riva ur karbonpappren ur setet. Vem vet, det kanske kan bli ytterligare påspädning i semesterkassan?!

Det andra förslaget, som belönades med 6 000 kronor, förbättrar säkerheten vid installationen av PS-70/GIRAFFE. Den stora och dyra radaranennen var tidigare besvärlig att montera på lastbilshyddan. Man fick samla

Trettontusenfemhundra kronor har den här trion från Ericsson Radio Systems i Mölndal erhållit i förslagsbelöning. Marianne Grunning fick ensam 7 500 kronor. Roy Ledner (t v) och Håkan Olsson delade på 6 000 kronor.

ihop alla stegar som fanns och övertala fyra "gubbar" att hjälpa till. Roy Ledner och Håkan Olsson tyckte det var besvärligt, och byggde en förlängning

på det lyftok som redan fanns på hyddan. Nu klarar en man jobbet med hjälp av lyftoket och ett block!

Kerstin Gustafsson, ERA/MÖ

En SKÖN SOMMAR

önskar

KONTAKTEN

Bert · Göran · Kåbe

God lönsamhet för Ericsson i Brasilien 3

Ericssons mönsterkortfabrik i Ingelsta 7

"Aktiv avveckling" – succé i Karlstad 10

Egen vilja och andras hjälp A och O.. 14

KCM i Norrköping och Karlskrona 21

Inlaga – som lämpligen tages loss – i mitten:

Populärt om koncernens verksamhet 1982

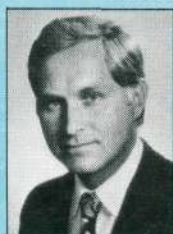
OFFICIELLT

NY KONCERNSTAB

■ Den 1 juli inrättas den nya koncernstaben **Strategisk planering** (Corporate Planning) inom LM Ericsson. Beteckningen blir DI. Till chef för staben, med beteckningen ID, har utsetts **Lars Ramqvist** (EIS/UC). Han ingår därmed i koncernledningen och är direktör i moderbolaget.

Stabens uppgift är att samordna koncernens strategiska planering och att handlägga frågor som rör intern och extern affärsutveckling bland annat företagsköp och Joint Ventures.

Lars Ramqvist
EIS

NYTT OM NAMN

■ Sedan årsskiftet är **Gudrun Hallbeck** chef för koncernens ADB-revision med tjänsteställebeteckningen DRDC.

Gudrun Hallbeck
LME

■ Inom Ericsson Radio Systems (ERA) har **Staffan Junel** tillträtt befattningen som chef för avdelningen Landmobil radio. Han var tidigare dotterbolagschef i Danmark.

■ **Flemming Örneholm** har utsetts till marknadschef för ERAs division för Mobilradio och Signalsystem.

Jan Ekman

DISPONENT

■ LMEs styrelse har utnämnt **Jan Ekman**, chef för Visbyfabriken, till disponent.

ÖVERINGENJÖR

■ **Bror Lundkvist**, samordning grundteknik (DT), har utnämnts till överingenjör.

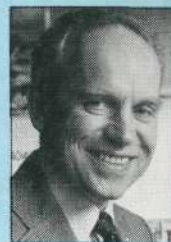

Bror Lundkvist

Staffan Junel
ERA

Flemming Örneholm
ERA

● **Anläggningsavdelningen (LME/Z/H)** har sedan den 1 maj följande organisation:

- Intern marknadsföring (Z/HF).
- Näthyggnadsprojekt (Z/HN).
- Projektetablering (Z/HT).
- Datasystem (Z/HGD).
- Fiberoptiska system (Z/HPF).
- Anläggningsenheter (Z/HLE).
- Utlandspersonal (Z/HUP).

Den engelska benämningen på avdelningen är numera "Project Control Department".

STIPENDIER

Följande 46 anställda - därav 14 kvinnor - inom Ericsson och televerket i Sverige har tilldelats 1983 års rese- och utbildningsstipendium:

■ MODERBOLAGET

Håkan Andersson (ST/VT 319), elektronikstudier vid Chalmers.

Peter Andersson (XF/LVM), språkstudier i Spanien.

Hugo Asikainen (ST/VT 746), språkstudier i Spanien.

Helen Breitholtz (KA/SI), informationstekniska studier vid Växjö Högskola.

Annika Broberg (XT/UPEC), språkstudier i Spanien.

Ann-Kristin Bäckman (DPU), språkstudier i Spanien.

Mats Dahlin (Z/JU), språkstudier i Spanien.

Hans Davidsson (XT/UJO), språkstudier i England.

Lena Edin (X/IZE), språkstudier i Spanien.

Karl Gustaf Edlund (SX/YBT), ADB-utbildning vid Stockholms Universitet.

Britten Guldbäck (SX/CL), språkstudier i England.

Bengt Hellström (XF/SLIG), språkstudier i England.

Elisabeth Herler (BS), språkstudier i Spanien.

Håkan Jansson (SX/VT 37), studier vid Katrineholms tekniska skola, 3 000 kronor.

Håkan Lundkvist (SM/VT 543), ekonomistudier vid Linköpings Universitet.

Gunnel Lundström (X/ERL), språkstudier i Spanien.

Raija Majala (DRR), språkstudier i England.

Bengt Nilsson (SX/TSP), språkstudier i Spanien.

Jan-Gunnar Norrman (Z/HU), språkstudier i England.

Lars Persson (KR/SP), elektroteknik vid Lunds Tekniska Högskola.

Sune Ramström (XT/JGH), språkstudier i Frankrike.

Hans Ternbrant (XT/TKF), språkstudier i Spanien.

Leif Tevemark (SX/I), högskoleutbildning i mätteknik.

Gunilla Thorselius (XF/ES), tyska i Österrike.

Helene Tosterud (XF/YMO), språkstudier i Spanien.

Nils-Gunnar Westermarck (SX/VT 02E), studier av mikrodonatorstyrda telefonväxlar, 3 000 kronor.

Kjell Urban Wikner (ÖS/VT 704), högskolestudier i systemvetenskap.

Anders Öman (YKF), elektronikstudier vid KTH.

Ulf Östberg (XK/KGD), språkstudier i Frankrike.

Jan Österlund (XT/OEP), språkstudier i Spanien.

■ ERICSSON RADIO SYSTEMS

Christina Ekström (VT 49), studier vid Katrineholms tekniska skola.

Östen Erikstats (MIF/L), språkstudier i England.

Sture Eriksson (VT 17), NTI-skolans kurs Digital elektronik.

Anders Hammarström (MIF/K), rymdelektronikstudier i USA. Det högsta beloppet med 7 500 kronor till medarbetare inom Ericsson!

Lennart Skoglund (F/TM), vuxengymnasiestudier vid teknisk linje.

■ ELLEMENTEL UTVECKLINGS AB

Evert Fredenwall (KET), datalogistudier vid Stockholms Universitet.

Roger Nordmark (TED), språkstudier i Spanien.

■ LM ERICSSON

TELEMATERIEL

Sven Lundmark (IPF), språkstudier i Frankrike.

Dick Seger (BBF), språkstudier i Italien.

■ ERICSSON INFORMATION SYSTEMS

Barbro Rydberg (BY/DS), språkstudier i England.

Karin Segeholm (C/MLS), språkstudier i Spanien.

Paul Uwe (C/MTF), språkstudier i England.

■ TELEVERKET

Conny Adolfsson (Örebro), digital elektronik vid NTI-skolan, 3 500 kronor.

Margareta Larbring (Göteborg), språkstudier i Tyskland, 3 500 kronor.

Tommy Modigh (Kalmar), telekommunikationsstudier i USA. Högsta beloppet med 12 500 kronor.

Bengt Wennergren (Stockholm), 6 500 kronor för studier i England av svepelektronik.

*

Språkstipendierna ligger på 3 000 kronor, övriga på mellan 1 000 och 1 500 kronor.

Totalt hade 179 ansökningar lämnats in. Det utdelade beloppet uppgick till 135 600 kronor.

Följande sex högskolestuderande har beviljats stipendium ur Telefonaktiebolaget stiftelse för främjande av elektroteknisk forskning:

Dan Källgren (KTH), 4 500 kr för resa till Genève, **Thorwaldh Andersson** (CTH), 4 500 kr för resa till Italien, **Peter Linnér** (CTH), 2 000 kr för resa till London, **Piotr Starski** (CTH), 2 500 kr för resa till USA, **Göran Lindell** (LTH), 4 500 kr för resa till USA samt **Åke Arvidsson** (LTH), 4 000 kr för resa till Zürich.

*

KTH = Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm; CTH = Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg; LTH = Lunds Tekniska Högskola.

OFFICIELLT - fortsätter på sidan 9.

Svensk industri utomlands, hur svensk är den egentligen? Det är en fråga som man osökt ställer sig efter ett besök på Ericsson do Brasil (EDB), landets ledande teleindustri. I vart fall om man dömer efter det antal svenskar som arbetar i företaget – mindre än 20 på en sammanlagd personalstyrka av över 7 000.

– Vår filosofi är att arbeta som ett alltigenom brasilianskt företag, säger Hans Goltéus, VD för Ericsson do Brasil sedan mitten av 1980.

608833/26

Ericsson do Brasil-chefen:

GOD LÖNSAMHET TROTS REKORDHÖG INFLATION

Ericsson do Brasil ägs av Ericsson-koncernen tillsammans med den brasilianska firman Monteiro Aranha, där Ericsson står för större delen av kapitalet medan Monteiro Aranha har röst-rättsmajoritet. Dessutom finns en betydande del av aktierna på börsen.

Högste chef är **Sergio Alberto Monteiro de Carvalho**, som har titeln "Director Presidente", ungefär arbetsord för styrelseordförande.

Ericsson hör till de svenska pionjerna i Brasilien. Efter etableringar i Colombia och Mexiko bildades Ericsson do Brasil 1924 som ett rent försäljningsbolag med huvudkontor i Rio de Janeiro. Som ett sådant fortsatte bolaget ända fram till 1954, då den första tillverkningen – av telefonapparater – kom i gång i São José dos Campos.

FLYTTNING FRÅN RIO

Från Rio de Janeiro flyttades huvudkontoret 1969 till storstaden São Paulo, 40 mil söderut. Anledningen var främst att marknaden för Ericssons produkter där var mycket större.

São Paulo är Brasiliens industriella huvudstad, vilket märks inte minst på antalet svenska företag verksamma där. Närmare 90 svenska industrier ►

Ericsson do Brasils huvudkontor i São Paulo, 40 mil söder Rio de Janeiro.

608833/27

608833/28

EDBs anläggning i São José dos Campos.

► finns i São Paulo, vilket faktiskt gör staden till "Sveriges tredje industristad" – något som svenska "paulistas" gärna påpekar.

Ericsson do Brasils nya huvudkontor i São Paulo stod helt klart i december 1970. Det ligger som ett högst levande monument över svensk företagssamhet på en vidsträckt tomt inte långt från centrum. Här arbetar omkring 1 600 personer med central administration, försäljning och utveckling.

I São Paulo, men skilt från huvudkontoret, finns också Ericsson Training Centre, som bland annat lär ut systemkunskap för planering, projektering och handhavande av utrustning. Det är en kvalificerad utbildning, som periodvis varit Brasiliens största efter gymnasieutbildningen.

Tillverkningen är förlagd till två olika fabriker. Den största ligger i São José dos Campos, cirka 10 mil från São Paulo. Här arbetar 3 000 anställda med primärtillverkning av telefoner, komponenter och mönsterkort samt slutmontering och provning av elektronik. Med sina 65 000 m² är det den största tillverkningsenheten inom Ericsson-koncernen.

Utöver redan nämnda anläggningar har Ericsson do Brasil filialer på alla viktigare platser. Hela Brasilien täcks.

LITEN EXPORT

Ericsson do Brasil är, som nämndes inledningsvis, ett brasilianskt bolag och därmed verksamt huvudsakligen i Brasilien. Omsättningen uppgick förra året till cirka 1,7 miljarder kronor. Exporten – som främst går till andra länder i Sydamerika – är bara omkring 35 miljoner. Samtidigt importeras komponenter från Sverige för ett årsvärde av cirka 200 miljoner kronor.

Av Ericsson do Brasils fakturering går cirka 75 procent till de delstatliga telefövaltningarna, organiserade i bolagsform och ingående i ett gemensamt holdingbolag – "Telebras".

På den publika sidan består försäljningen av:

- ARF- och ARM-stationer.
 - AXE-stationer.
 - Mobila telefonstationer, uppbyggda kring en ARF-station. Dessa används i Brasilien som back up-system, när man exempelvis inte hittar en lämplig tomt för en fast telefonstation.
 - Landsväxelsystem för exempelvis en by. De är uppbyggda på koordinatväljarteknik och helt utvecklade av Ericsson do Brasil.
 - Brasilien-utvecklad kraftutrustning för matning av telefonstationer.
- Under rubriken "Business Communications" säljer Ericsson do Brasil:

- PABX-system. (ASB 100 och MD 110 introduceras för närvarande.)
- Telefonapparater. (Förutom Dialog tillverkas också en lokalt utvecklad apparat av samma generation som Diavox.)
- "Key Systems" – en helt Brasilien-utvecklad företagsväxel för fem centrallinjer + 12 anknytningar. (Här är marknaden lika stor som för PABX!)
- Personsökare.
- Komponenter.

Konkurrensen i Brasilien består huvudsak av samma företag som Ericsson har att möta på andra marknader: ITT, NEC, Siemens, GTE, Philips m fl. Ericsson är det enda företaget som i dag har order på elektroniska publika system. 50 000 linjer har redan levererats av totalt cirka 250 000 i order.

Totalt har Ericsson do Brasil mellan 55 och 60 procent av den publika marknaden och omkring 40 procent av privatmarknaden. Det innebär att man sammanlagt är två-tre gånger så stor i Brasilien som närmaste konkurrent.

REKORDINFLATION

All affärsverksamhet i Brasilien präglas av landets nuvarande ekono-

miska svårigheter, som bland annat yttrar sig i en jättelik utlandsskuld och en rekordartad inflation. Nämnas kan att IMF, International Monetary Fund, som villkor för ytterligare lån till Brasilien ställt upp kravet på att inflationen måste begränsas till 70-75 procent!!

– Vi tvingas leva med ständiga devalveringar, ibland så ofta som en var fjärde dag, säger Hans Goltéus. Det betyder i sin tur att inga fasta priser gäller, utan allting måste indexeras. Något som också driver på inflationen.

Ändå är Ericsson do Brasil ett lönt företag. En förklaring till det är naturligtvis en effektiv produktionsapparat. Produktiviteten är hög och förärvarande har man nästan ingen omsättning alls på arbetskraft. Sjukfrånvaron ligger så lågt som på två procent. Dessa förhållanden hänger mycket samman med att folk är rädda om jobben under en lågkonjunktur.

Att arbeta i Brasilien skiljer sig på många sätt från att arbeta i Sverige. Saker och ting sker snabbare, förändringarna är större – liksom spelrummet för att vidta åtgärder av olika slag.

– Allt detta gör att det är mycket intressant att arbeta i Brasilien – en ständig utmaning, säger Hans Goltéus.

– Svenskar behandlas mycket väl i det här landet, tillägger han. Sverige har en lång industriell tradition i Bra-

silien och svenska företag har allmänt ett mycket gott rykte här.

Hans Goltéus har arbetat inom Ericssonkoncernen sedan teknistiden och bland annat varit verksam i Venezuela. Innan han utsågs till VD i Ericsson do Brasil arbetade han under ett skede på LM Ericssons direktionsavdelning för försäljning med ansvar för Brasilien, Argentina och Venezuela.

Anknytningen till Sverige har han kvar genom sitt sommarställe i Torekov och genom ett par besök om året på moderbolaget. I São Paulo bor han i lägenhet i den centrala delen av staden.

– São Paulo är ju en av världens största städer, och tillväxten sker tyvärr helt okontrollerat, säger han. Det medför en hel del sociala problem och brottsligheten är hög. Det finns en tendens att av säkerhetsskäl välja lägenhet i stället för villa.

ETT DYNAMISKT SAMHÄLLE

Hugo Rosenqvist ansvarar för detaljtillverkningen vid fabriken i São José dos Campos och är samtidigt ställföreträdande chef för fabriken. Han är 49 år och har arbetat i Brasilien sedan 1965. Hugo har inga som helst planer på att återvända till Sverige.

– Brasilien är ett i högsta grad le-

Hugo Rosenqvist är ställföreträdande chef för fabriken i São José dos Campos och ansvarar för detaljtillverkningen.

vande och dynamiskt samhälle och jag har ett intressant och givande arbete. Staden där jag bor blomstrar, inte minst tack vare Ericsson och andra stora internationella industrier på platsen. Tycker att jag i mitt nuvarande jobb får ta ett bredare ansvar än vad jag skulle ha fått göra på motsvarande befattning i Sverige.

Hugo Rosenqvist är ungkarl och bor i lägenhet i São José dos Campos. På fritiden ägnar han sig åt gymnastik och segling. Han har sommarstuga vid kusten, ungefär en timmes resa från bostaden.

– Jag tycker att jag på något sätt lever friare här i Brasilien än i Sverige. Jag umgås mest med brasilianska arbetskamrater och grannar och vad min levnadsstandard beträffar är den sannolikt högre här än hemma.

Interiör från fabriken i São José dos Campos, 10 mil från São Paulo. Här arbetar 3 000 anställda och fabriken är med sina 65 000 m² Ericssonkoncernens största tillverkningsenhet.

608833/29

608833/31

► **Björn Smith**, 28-årig ingenjör, hör till de svenska nykomlingarna i São José dos Campos. Sen ungefär ett år arbetar han med utvecklingsarbete på strömförsörjningsområdet.

– När jag fick det här erbjudandet om jobb i Brasilien, tyckte jag att jag inte kunde tacka nej, säger han. Särskilt inte som jag tidigare tackat nej till ett jobb i Australien.

De första månaderna i Brasilien tyckte Björn var jobbiga. Språket utgjorde det största problemet. Innan han kom ner hade han bara fått ett fåtal timmars undervisning i portugisiska, helt otillräckligt för att klara sig ens någorlunda.

– Nomenklaturen skiljer sig också från vad jag var van vid, framhåller han. Vår svenska nomenklatur bygger till stor del på engelska, medan den brasilianska har tysk bakgrund. Nu har jag dock kommit över språksvårigheterna och trivs bra.

Björn är gift med **Annika**, som är tandsköterska. Hon har inte kunnat få något jobb i São José dos Campos. De bor i ett område där de har fem svenska familjer som grannar.

– Det blir mest att vi umgås med de andra svenskarna, säger Björn. Vi har inte så långt till kusten, varför vi försöker åka dit på helgerna. Ibland far vi in till São Paulo, liksom till Rio då och då. Det man framför allt gillar här är naturligtvis klimatet, även om regnperioden mellan december och mars kan vara rätt så påfrestande.

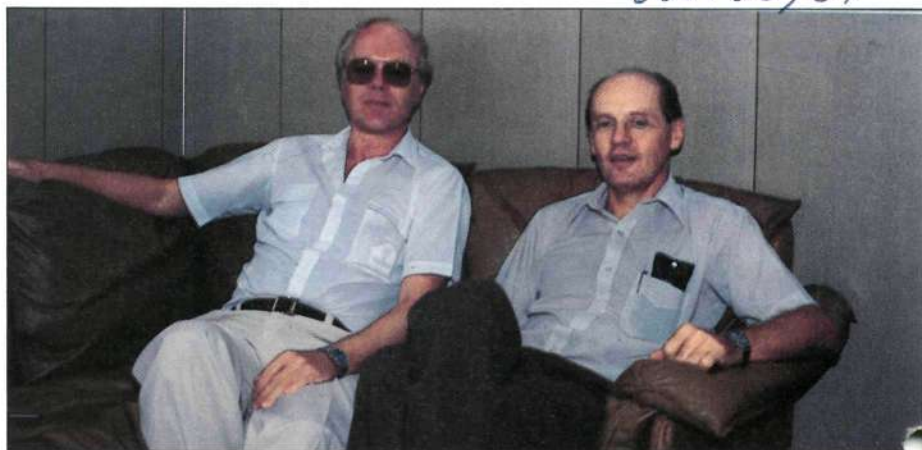
Björns kontrakt är på två år. Han är inte säker på att han förlänger det, eftersom han längtar efter att få komma tillbaka och arbeta med programutveckling inom dataområdet.

FRÅN ERICSSON DO BRASIL TILL FICAP

I Brasilien finns också ett annat Ericsson-företag, nämligen FICAP. Initialerna står för Fios e Cavos Plásticos do Brasil. VD för företaget är **Jan-Erik Andersson**, som bott och arbetat i Brasilien sedan 1966. Han började som ekonomichef i Ericsson do Brasil, och följde med från Rio till São Paulo när företaget flyttade. När han 1972 erbjöds att bli chef för FICAP flyttade han tillbaka till Rio de Janeiro, något som han inte direkt beklagar.

FICAP är från början ett helt brasilianskt företag för tillverkning av kabel, startat 1947. Amerikanska Anaconda blev delägare i början av 50-talet och i dag ägs företaget till 92 procent av Anaconda-Ericsson.

FICAPs produkter är kraftkabel, telefonkabel samt lacktråd. På produk-

VD för kabelföretaget FICAP är Jan-Erik Andersson (t h) och ekonomichef Lennart Robertsson. De är enda svenskar av 1 600 anställda i företaget.

terna kraftkabel och telefonkabel är företaget den näst största tillverkaren i Brasilien efter Pirelli. Större delen av försäljningen sker direkt till slutförbrukarna (kraftdistributionsföretag, större industrier och telefonbolag) utan mellanhänder i form av distributörer. Ericsson do Brasil är en kund bland alla andra och svarar för fyra – fem procent av försäljningen.

DRYGT 1 600 ANSTÄLLDA

FICAP har två fabriker, varav den i Rio är störst. Den andra ligger i Americana i staten São Paulo. Lokalt finns försäljningskontor, i många fall kombinerat med lager, på tio orter till i Brasilien. Sammanlagt jobbar drygt 1 600 anställda i företaget. Och av dessa är bara två svenskar.

– Precis som alla andra Ericsson-företag strävar vi efter att vara ett inhemskt företag, säger Jan-Erik Andersson. Å andra sidan tror jag vi skiljer oss fördelaktigt från många andra brasilianska företag genom att vi försöker vara en så bra arbetsgivare som möjligt.

Flertalet av de anställda i FICAP har ursprungligen rekryterats som städare. Härifrån finns en karriärstege, som via hjälpare och operatör leder till förman. Företaget bedriver en omfattande internutbildning.

På fabrikerna arbetar man sexdagarsvecka, medan kontoren har stängt lördagar. För de kollektivanställda är arbetstiderna 06.00–14.00 eller 14.00–22.00 i tvåskift. Vissa processer bedrivs i treskift. Kontorsarbetstiden är 07.45–17.15 med en timmes lunch.

Några särskilda svårigheter att arbeta som företagsledare i Brasilien tycker inte Jan-Erik Andersson att det finns. Produktiviteten är lika hög som i Sverige, möjligen fungerar den totala infrastrukturen runt företaget sämre.

"PROBLEMET ÄR VÅRT"

Troligen är FICAP unikt i Brasilien genom den grad av delaktighet de anställda erbjuds.

– Det brasilianska samhället kan sägas vara uppbyggt på misstroende, säger Jan-Erik Andersson. Vi vill komma bort från det och vill i stället att varje anställd ska lita på sina kolleger. Jag tycker vi börjar lyckas med att få fram en stämning av att "problemet är vårt".

Den andra svensken på FICAP är **Lennart Robertsson**. Han kom 1977 från ett jobb på Sieverts Kabelverk, där han sysslade med utredningsarbete i ekonomiska och produktionstekniska frågor.

– Jag hade först varit i Rio under en månad 1975 och arbetat på FICAP bland annat för att lösa vissa problem med produktionsplaneringen, berättar han. När jag flyttade hit 1977 var det för att ansvara för produktionsplanering och inköp. Efter något mindre än ett år blev jag ansvarig för produktionen totalt inom företaget.

I början av 1981 bytte Lennart Robertsson jobb inom FICAP, och är nu stället ekonomichef.

– Bytet kan verka ovanligt, säger han, men egentligen handlar båda jobben om samma sak – att leverera korrekt och i tid och med tillfredställande kvalitet. I det ena fallet handlar det om material och produkter, i det andra om information.

Varken Jan-Erik eller Lennart har några aktuella planer på att flytta tillbaka till Sverige. De har båda anpassat sig till det brasilianska sättet att leva och fortsätter "så länge som jobbet är intressant".

Den här artikeln har skrivits för KONTAKTEN av Bertil Hultén, chefredaktör för Affärsresenären.

Ericssons centrum för tillverkning av mönsterkort är beläget i Ingelsta, Norrköping. Denna mönsterkortfabrik är en jätte på den svenska mönsterkortmarknaden med en marknadsandel på dryga 40 procent. Och än större tänker man bli – en nybyggd fabriksdel står nämligen startklar, i det närmaste helautomatisk på 8 000 m² fabriksyta och som kostat närmare 70 miljoner kronor. En satsning som nu gör Ingelsta mönsterkortfabrik till en av Europas klart största och effektivaste i branschen.

Samtliga foto: Petr Zatrepalet, LME/SM

1982 tillverkades i Ingelsta cirka 110 000 m² mönsterkort; hålmetallade glasfiber- och enklare fenolpapperskort. I höst ökar kapaciteten i det första steget med närmare 40 000 m² nettoyta. I välputsade kliniskt rena lokaler hittade vi de här utrustningarna för exponering av de hålmetallade kort, som ska produceras i den nya fabriksdelen.

Ericssons mönsterkortfabrik i Ingelsta:

EUROPAS STÖRSTA OCH EFFEKTIVASTE KORTHUS

Den som till äventyrs inte vet hur ett mönsterkort ser ut kan med fördel kasta ett öga på omslaget till koncernens årsberättelse (se även första sidan KONTAKTEN 2/83). Men möns-

terkort är knappast tänkta som vackra blickfång, utan mer att vara grundstenar till att bygga modern elektronik på.

Mönsterkort från Ingelsta har

spritts runt vår jord i snart tio år. Fabriken är lika gammal som vår elektrotekniska produktion, vilken kan sägas föddes kring åren 1974-75. Det var ungefär vid den tiden som världen plötsligt började ropa efter AXE, Ericssons elektroniska telestationer.

Sedan dess har det bara snurrat vidare. Elektronikproduktionen krävde med tiden en allt större intern tillverkning av komponenter och mönsterkort. För att hänga med i svängarna lät man mönsterkortfabriken växa i takt med den ständigt ökande efterfrågan.

– Efterfrågan på våra produkter är verkligen stor. Detta upplyser oss fabrikschefen, **Pege Malmberg**, om. En stor del av en modern telestation består av mönsterkort. Det interna behovet är mycket stort. Sedan några år tillbaka kör vi dygnet runt för att klara alla beställningar. Trots detta har mönsterkortfabriken nu nått taket för vad man kan klara av. Det var i slutet av 1981 som prognoserna gav besked om vartåt det lutade.

Beslut togs då raskt om en tillbyggnad omfattande 8 000 m² fabriksyta, ►

En jätte på den svenska mönsterkortmarknaden är koncernens mönsterkortfabrik i Ingelsta, Norrköping. I dag har man 40 procent av marknaden och fram mot höstkanten växer produktionskapaciteten ytterligare. Då startas nämligen en ny, praktiskt taget helt automatiserad fabriksdel. Den här linan finns nu på plats. Här kommer mönsterkortämnena att beläggas med koppar.

och ur östgötaleran har på dryga året en mycket avancerad anläggning vuxit upp. Under ett första besök i tillverkningshallarna slås besökaren av hur "japanskt" konstruktörerna tycks ha tänkt.

– Vår filosofi har helt enkelt varit att bygga en rationell fabrik, säger **Lars Dahl**, projektledare och sammanhållande kraft bakom projektet. Nästan helt papperslöst blir det när vi kör igång i höst. Alla produktionsunderlag blir datalagda. En databas kommer att styra hela fabriken.

Utan att drivas av någon experimentlusta, utan alltför djärva nymodigheter har man nått en långt driven automatisering: Få mänskliga händer kommer att beröra mönsterkorterna på vandrings mellan de många olika stationerna. Alla linor är mycket väl kapslade – inga syror, inga kemikalier ska behöva oroa någon. De tunga lyften är bortrationaliserade, ett datoriserat litet tåg ska sköta transporterna.

– Automatiseringen är naturligtvis inget självändamål, fortsätter Lars. Tvärtom är det här det enda sättet att få en hög och jämn produktionskvalitet och snabba genomloppstider. Det senare ett oerhört viktigt konkurrensmedel i branschen.

TRE FABRIKER

När trycker ni på startknappen till den nya fabriksdelen, undrar KONTAKTEN?

– Under oktober kommer produktionen igång, säger Pege Malmberg.

Vilka tillverkningsvolymerna räknar ni med i framtiden?

– 1982 tillverkades här i Norrkö-

Från vänster: verkstadsklubbens ordförande Sven Ljungberg, chefen för Ingelsta mönsterkortfabrik Pege Malmberg, marknadsförare Lars Dahl samt personalchef Karl-Ulrik Nilsson.

ping cirka 110 000 m² mönsterkort, hålmeterade glasfiber- och enklare fenolpapperskort. När vi drar igång den nya delen räknar vi till en början med att kapaciteten ska öka med cirka 40 000 m² nettoyta.

Ericssons Ingelstafabrik svarar i dag för en 40-procentig marknadsandel, enligt uppgifter i fackpress. Tänker ni bli ännu större?

– Siffran stämmer ganska bra. Men vi får inte glömma att här till lägga mönsterkorttillverkningen vid Ericsson Radio Systems (ERA) i Kumla och Älvsjöfabriken. Bara ERAs produktion utgör mer än 10 procent av den svenska marknaden.

Ericsson har alltså tre fabriker som producerar olika slag av komponentbärare. De arbetar inom den nya organisationen tätt tillsammans, var och en med sina specialiteter. Detta betyder förstås en hel del för köparna?

– Absolut, inflikar Lars Dahl, som är den som oftast ses fara land och rike runt med orderportföljen i näven.

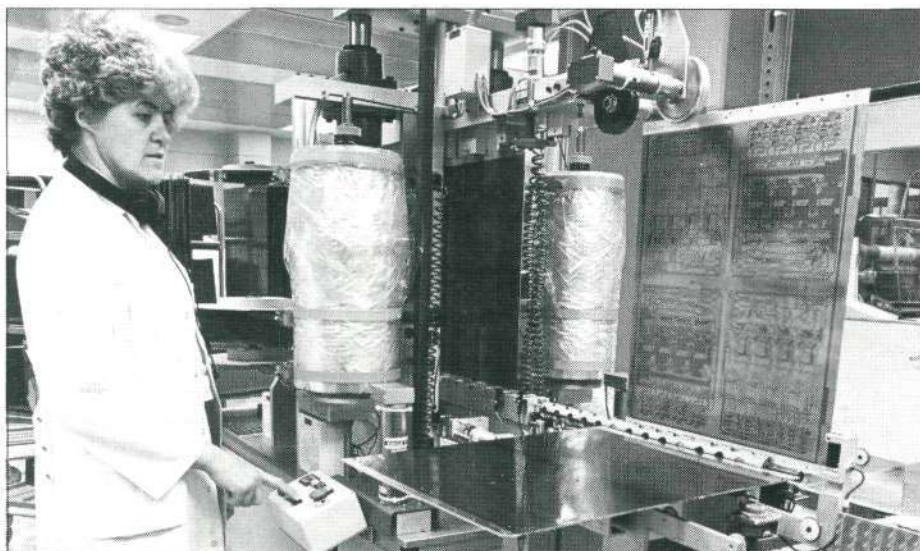
– Vi är mångfacetterade, klarar det mesta en kund kan begära. Tidigare har nästan allt vi tillverkat stannat inom huset, hos interna kunder. Nu har vi fått kapacitet att sälja även på den öppna marknaden, men vi riktar även in oss på de vita fläckar som faktiskt finns inom vår egen koncern. Vi har till exempel etablerat ett mycket fint samarbete med Ericsson Information Systems (EIS) och FACIT.

Är det ett svårt jobb, detta att ge sig ut och sälja på den öppna marknaden?

– Det kräver arbete! Vi måste ta om att vi finns till. Det är det vi arbetar med nu som bäst. En del har vi ju gratis – Ericssons ledarskap inom elektronikindustrin är ju vida känt.

Hur stor del av Ingelstas mönsterkortproduktion tror du kommer att kunna avsättas på den öppna marknaden i framtiden?

– Vi vet att svenska företag idag går ut i världen, främst till fjärran Östern, och köper hem mönsterkort för mer än 100 miljoner kronor årligen. Mot den bakgrunden är det inte orealistiskt att tänka sig att cirka en fjärdedel av det vi tillverkar så småningom ska kunna säljas externt. Men då måste vi förstås få landets elektronik-

Några revolutionerande nyheter vad det gäller tekniska lösningar presenteras inte vid Ingelstas nybygge. "Vi vill helt enkelt inte vara först med det senaste", menar man och litar mer till inarbetade, fungerande processer. Manicken ovan är dock en nyhet, dessutom konstruerad inom LME – en automatisk avdragare av skyddsfilm. Operatören som bekantar sig med maskinen heter Lissie Andersson.

Forts på sid 17.

NYA PATENT

under tiden 1 januari – 27 april 1983. Förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe samt uppfinningens titel.

Edström N H, fd HF/Z/CXD – Datakommunikationsnät.

Johansson G, GF/ONA – Anordning för åstadkommande av elektrisk förbindelse mellan en första och en andra ledare medelst ett mellan ledarna införbart kontaktstift.

Carlsson L C, MÖ/MI/SHG, **Åkesson L A**, MÖ/MI/FHM – Statisk omvandlare för omvandling av en ostabiliserad likspänning till ett antal stabiliserade likspänningar.

Lindman B L, EIS/O/HRO, **Peterson T**, EIS/O/HRG – Klykanordning för telefonapparat av enkroppstyp.

Edström N H, fd HF/Z/CXD – Anordning för att i en databasanläggning automatiskt förstöra informationsinnehållet i dataminnen och programminnen.

Nortenius B, HL/TFH – Anordning vid lindning av tråd, band eller dylikt från en lagringsspole på ett genom spolens centrumhål frammatat knippe av ledningar eller dylikt.

Sternspetz A, EIS – Sätt och anordning för att ur en stapel av arkformiga föremål, exempelvis sedlar, ett och ett uttaga dessa föremål.

Lagerius B, TCN, **Siebert H W**, TCN – Verktyg för upptagande av genomgående hål i brandtätande genomföring.

Kvist P A, fd TCN – Påbyggnads- eller förhöjningsring för en elektrisk installationsdos.

Ghisler W, KI/DTRK, **Hjortendal R**, EUA/XW, **Hammarberg L**, EUA/KLF – Anordning för skydd av en krets i en telekommunikationsutrustning mot överspänningar.

Edvardsen P, TN/CT/UKF – Styrkrets för medlöparräkare.

Källberg L U, KDA, **Lénberg L F**, KDA – Hållare för en långsträckt kropp exempelvis en kabel, ett rör eller dylikt.

Lénberg L F, KDA – Vridsäkring, exempelvis vid en rulle för upplindning av band eller dylikt.

Legerius B, TCN, **Siebert H W**, TCN – Prefabricerad smörjenhet.

Jaki I, KK/XT/MK – Likströmsmagnetiserad gaffeltransformator.

Berglund L-Å, SRA, **Andersson C-G**, SRA – Högspänningstransformator för

NYA ORDER

■ **LM ERICSSON**. Pakistan har beställt AXE-utrustning för två stationer i staden Lahore. Ordervärde: cirka 30 miljoner kronor. Utrustningen levereras i sin helhet från Sverige. Pakistan är det 46:e landet i världen som beställt AXE-systemet.

■ **LM ERICSSON PTY LTD (EPA)**. Dotterbolaget i Australien ska i år och nästa år leverera AXE-utrustning till landets teledministration omfattande stationsutrustningar för 105 000 abonnentlinjer plus tandemstationer för 45 000 trunklinjer. Kontraktet är en fortsättning inom tidigare ramavtal.

■ **ERICSSON INFORMATION SYSTEMS (EIS)** har fått sina första exportorder på nya Serie 2000. Det är de spanska bankerna Banco de Bilbao och Caixa de Pensiones som beställt utrustning till 1 600 bankplatser för ett värde av cirka 85 miljoner kronor.

Vidare har ett norskt företag köpt varianten System 2500 för 15 miljoner. Smärre beställningar på System 2000 har dessutom kommit från Portugal, England samt Danmark.

■ **AUTOTANK (ATK)**, Ericssonägt sedan 1981, ska leverera datasystem och terminaler till 1 700 bensinstationer, ägda av Conna Corporation. Värdet är på cirka 80 miljoner kronor. Det här är det helägda dotterbolagets första inbrytning på den intressanta USA-marknaden.

spänningspulser av hög frekvens.

Andersson C-G, SRA, **Berglund L-Å**, SRA – Högspänningsovmvandlare.

Legerius B, TCN, **Siebert H W**, TCN – Förfarande och verktyg för att i en hållighet placera en elastisk kropp, vars dimensioner är större än hållighetens.

Filipsson H A V, MÖ/MI/YTC, **Josefsson L G**, MÖ/MI/LRC – Radaranläggning.

Egeröd E, MÖ/MIS/YG, **Yngvesson A**, MÖ/MI/L – Förfarande för visning på en bildskärm av utsignaler från en strålningskänslig detektor.

Persson O, IK/VYLC, **Skowronek J**, IK/BYC – Sätt att på kemisk väg avskala skikt innehållande palladium och åtminstone en av metaller-na koppar och nickel.

Republiken Korea: LEVERANSER PÅ NÄRA TVÅ MILJARDER FRÅN SVERIGE

I hård internationell konkurrens har telefonstations-systemet AXE valts av republiken Koreas teleförförvaltning. Tillsammans med det kontrakt som tecknades i mars förra året innebär detta leveranser från Sverige till Korea på nära två miljarder svenska kronor.

Första delen av projektet omfattar telefonstationer för omkring 750 000 linjer för utbyggnad av republikens telefonnät under åren 1984–1986. Dessutom ingår i avtalet teknikförmedling (transfer of technology) och utbildning av koreanska ingenjörer på olika områden.

För de tre första åren av projektet beräknas värdet av Ericssons leveranser från Sverige uppgå till över 150 miljoner USA-dollar, eller i svenska kronor 1,1 miljard.

Värdet på marskontraktet i fjol uppgick till 120 miljoner USA-dollar, varav cirka 100 miljoner avsåg leveranser från Ericsson i Sverige.

Då de koeranska myndigheterna krävde lokal tillverkning med början första halvåret 1984 har överenskommelse gjorts om samarbete med Orientel Precision Company för produktion av AXE-systemet. Det koreanska företaget är landets ledande tillverkare av telekommunikations- och elektronikutrustningar.

LM Ericssons bolagsstämma

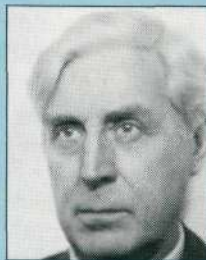
Aktieägarna gav klartecken vid årets bolagsstämma till att ge ut högst 4 miljoner nya B-aktier i utlandet och att därvid avvika från aktieägares företrädesrätt.

Styrelsens förslag om en utdelning på kr 7:50 per aktie godkändes. Här fanns ett yrkande från ett SSU-distrikt om att utdelningen skulle utgå med 3:75 per aktie, och att skillnaden mellan utdelningsförslagen skulle användas till att bibehålla sysselsättningen i Oskarshamn.

Till ordinarie ledamöter av styrelsen omvaldes Lenart Dahlström, Per Lindberg, Sven Olving, Björn Svedberg, Jan Wallander, Peter Wallenberg och Hans Werthén samt nyvaldes riksmarskalk Sten Rudholm och AGAs styrelseordförande Sven Ågrup. Lars-Olof Ekeberg hade ombett sig omval. Till styrelsesuppleanter omvaldes Håkan Ledin, Arne Mohlin, Fritz Staffas och Jan Stenberg.

Det hemställdes, att aktieägarna till nästa ordinarie bolagsstämma skulle söka finna en kvinnlig kandidat till styrelseuppdrag i bolaget.

Ordförande vid stämman var Hans Werthén, som inledde uppdraget med att framföra minnesord över LM Ericssons mångåriga styrelseordförande tekn dr Marcus Wallenberg. Han avled den 13 september 1982.

Riksmarskalk Sten Rudholm (t v) och AGAs styrelseordförande Sven Ågrup är nyinvalda ordinarie ledamöter i LM Ericssons styrelse.

"AKTIV AVVECKLING"

blev klar succé i Karlstad

I en av våra vanligaste kvällstidningar kunde man för en tid sedan läsa en stort uppslagen artikel om ett sätt att skaffa sig bättre odds på arbetsmarknaden, nämligen att gå en kurs i konsten att söka jobb. Det var LOs Runöskola som arrangerade i samarbete med arbetsför-

medlingen.

KONTAKTEN vill givetvis inte undanhålla sina läsare, att motsvarande initiativ långt tidigare tagits inom Ericssonkoncernen, närmare bestämt i Karlstad.

Med stor framgång dessutom.

Fjolårsbeslutet om nedläggning av Karlstadsfabriken och överflyttning av reedväljartillverkningen till Visbyfabriken från kommande årsskifte, skulle komma att innebära uppsägning av 120 kollektivanställda. Under de förhandlingar som fördes enades företagsledning och fack om att avvecklingen rent praktiskt skulle gå till så, att ungefär en tredjedel sades upp var sjätte månad. Den första tredjedelen från årsskiftet 1982-83.

Eftersom redan från början viss ersättningsverksamhet förutsattes, skulle beslutet däremot inte komma att innebära Ericssons försvinnande från Karlstad. Idag står det klart att X-divisionen i fortsättningen får huvudansvaret för Karlstadsverksamheten omfattande bl a anläggningskonstruktion, teknisk programmering, dokumenthantering, trycksakslager samt en skrivpool. Verksamheten för dotterbolagen LMS och Programatic berörs inte alls.

OBESJUNGEN BAKSIDA

Konsekvenserna av att bli utan jobb, eller friställd som det brukar heta när man föredrar att uttrycka sanningen på ett mindre burdust sätt, behöver vi säkerligen inte gå närmare in på här. Låt oss bara konstatera att situationen blir särskilt problematisk, om man dessutom råkar ha sin utkomst i Värmland. Denna del av landet är förvisso både skön och härlig, som det står i visan, men det finns en obesjungen baksida också. Större delen av länet är låg-industrialiserad avfolkningsbygd, praktiskt taget lika "nedläggningshotat" som landets nordligaste del. Beskrivningen avser främst norra Värmland, men även i den typiska tjänstemannastaden Karlstad är det hård konkurrens om de få lediga arbeten som finns.

Ytterligare försvårande omständig-

Foto: Karl-Evert Eklund, LME/HF

Innan hon flyttade till Karlstad praktiserade Annica Larsson (sittande) en tid på reklamföretag i Växjö och nu är hon ett gott stycke på väg tillbaka till vad hon kommit fram till är hennes drömjobb. Mycket tack vare Mimmi Salomonsson, Juteryd och Anders Frömark, de båda handledarna i jobbklubben.

heter i det aktuella fallet: 25 procent av de 120 är över 40 år. 90 procent är kvinnor, varav många med kommunal barntillsyn som upphör vid arbetslöshet. 44 procent är i åldrarna 20-29 år. Många av dessa har endast arbetat vid LME och saknar således annan yrkeserfarenhet.

KÄNNER SITT ANSVAR

Ett storföretag som LM Ericsson känner givetvis sitt sociala ansvar. En del av de uppsagda skulle kunna beredas nya arbeten inom den ersättningsverksamhet som planerades – men hur många och i vilka jobb?

Våren 1982 tog Thomas Sigfridson, platschef i Karlstad, kontakt med An-

ders Frömark på personaladministrativa serviceenheten på HF för att höra om han ville åta sig att utföra lämplighetstester bland de 120 för eventuella

ders Frömark på personaladministrativa serviceenheten på HF för att höra om han ville åta sig att utföra lämplighetstester bland de 120 för eventuella

Foto: Karl-Evert Eklund, LME/HF

608833/33

608833/34

omskolning till programmerare. Sedan dess har Anders jobbat nästan lika mycket i Karlstad som i Midsommar-kransen.

I två omgångar på våren respektive sensommaren 1982 testades totalt 79 personer, av vilka i det närmaste en tredjedel visade sig vara lämplig för utbildning till programmerare. När utbildningen drogs igång återstod 15 intresserade. Några av dem blev nyligen klara med sina studier, huvuddelen blir det inom kort.

Ett biresultat av dessa tester var att diskussioner inleddes mellan företag och fack, om hur man skulle kunna hjälpa dem som inte själva lyckats fixa nya jobb respektive påbörjat omskolningen till programmerare. Dessa diskussioner resulterade i sin tur i att en jobbklubb drogs igång förra hösten med 21 frivilliga deltagare under ledning av Anders Frömärk och Mimmi Salomonsson-Juteryd, då vice ordförande i den lokala metallklubben. En ny omgång startade i början av året och ytterligare en – den sista – i våras.

EN AMERIKANSK IDÉ

Varför en jobbklubb och vad är nu det?

Idén har som så ofta hämtats från USA, där storföretagen i mycket hög omfattning ägnar sig åt "out-placement", eller inverterad rekrytering som det heter med ett annat fint uttryck. Vad det handlar om är helt enkelt utbildning för medarbetare som måste avskedas på grund av minskad sysselsättning. Det kan vara kurser om hur arbetsmarknaden ser ut, om hur man förbereder sig för att söka jobb osv.

I dagens hårda konkurrens om jobben räcker det inte med enbart begåvning och yrkeskunnande. De personliga egenskaperna värderas högre än tidigare. Just detta förhållande är av avgörande betydelse för hur så kallade "job clubs" inom de privata arbetsförmedlingarnas regi lägger upp verksamheten. Smärre avvikelser i arbetsmetodik förekommer givetvis från fall till fall, men minsta gemensamma nämnare är vad man skulle kunna kalla "positiv förstärkning". Med andra ord att utveckla individens positiva tillgångar genom att uppmuntra ansträngning och stödja inläring. Klubb-formen är ingen tillfällighet utan markerar tvärtom kollektivets betydelse i sammanhanget. Genom att jobba i grupp kan deltagarna stödja varandra och lära av varandra och på så sätt förbättra sin självbild och sitt självförtroende både bättre och snabbare än genom individuell träning.

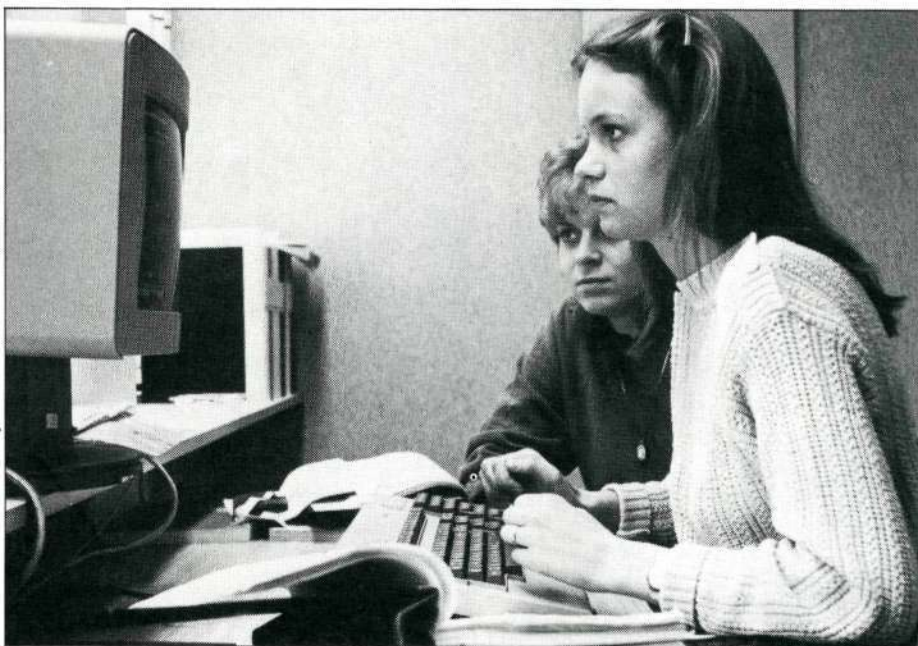

Foto: Karl-Evert Eklund, LME/HF

Steget från fabrikgolvet till kontoret tar i höst Gun Ohlsson och Karin Thor (närmast kameran), två av 15 på Karlstadsfabriken som i Värmlandsdatas regi genomgår en sexmånadersutbildning till programmerare.

Erfarenheterna av de amerikanska jobbklubbarna är mycket positiva. Resultaten visar att så många som 80-90 procent av deltagarna lyckas få nya jobb.

LME SVENSK PIONJÄR

Det ligger naturligtvis nära till hands att tro, att det också här hemma, där företag efter företag skurit ned på personalen under senare år av lågkonjunktur, skulle finnas en rik flora av erfarenheter och idéer om hur man stöttar övertalig personal, men så är faktiskt icke fallet. Däremot kommer säkert andra företag att i fortsättningen kunna dra nytta av "Ericsson-modellen", ty även om vi som många spår går mot ljusare tider, lär nedläggningar och friställningar inte gå att undvika i framtiden heller.

Innehållsmässigt omfattar jobbklubben i Karlstad två stora block individuorientering och handlingsorientering. I det förstnämnda fallet får deltagarna jobba med frågor som vilka jobb de helst vill ha och vad de kan göra för att få dem och i det andra fallet är avsikten att de med hjälp av målmedveten och systematisk träning ska nå fram till målet.

Gott förtroende och fullständig öppenhet mellan handledare och deltagare är en förutsättning för ett bra resultat. Redan första dagen anges inriktningen genom att parterna träffar en överenskommelse inom vilken det noggrant redogörs för vad man förväntar sig av varandra.

– Eftersom svenska erfarenheter saknas är den metodik vi arbetar med

amerikansk anpassad till svenska förhållanden, berättar Anders Frömärk. Den kan sammanfattas med nyckelorden utveckling, systematik och träning. Målet för verksamheten är däremot helt oamerikanskt. I stället för att uttrycka det i termer som att nio av tio deltagare ska ha ett nytt jobb – externt eller internt – när vi är klara, föredrar vi att hålla oss på ett mera jordnära och realistiskt plan. Vårt mål kan enkelt uttryckas så här: Att utveckla deltagarnas förmåga till en värdering av sina egna resurser samt att genom träning och praktisk hjälp få dem att känna säkerhet och självförtroende i en svår situation.

Det målet tycks man klara till 100 procent. Åtminstone enligt hittillsvarande "klubbmedlemmar", som har enbart beröm till övers för verksamheten. Det finns också faktiska siffror, som ger belägg för att jobbklubben är en klar framgång. Av de 21 i premiäromgången är det sex personer som fått nya jobb inom koncernen och sju externt. Tre personer har börjat studera och lika många har fått praktikantjobb. Bara två har ännu inte hittat nya jobb.

ETT BRA INITIATIV

Till sist några röster om jobbklubben.

Ulla Eng, monterare:

– Ett mycket bra initiativ, som de som står bakom detsamma har all heder av. Det nya jobb i företaget som jag haft turen att få hade jag kanske fått även om jag inte varit med i jobbklubben, men jag är i alla fall glad att ►

Från butiken till kontoret via fabriks-golvet. Till hösten påbörjar Ulla Eng sin tredje – och sista? – yrkeskarriär.

got. Sanningen är faktiskt den att hon fick övertalas av Mimmi och Anders att ställa upp.

– Idag är jag verkligen glad att de lyckades med det, säger Inger. Utan Mimmis och Anders hjälp och stöd tror jag knappast jag hade varit tillbaka här på sjukhuset. De byggde liksom upp mig rent mentalt och gav mig det självförtroende jag saknade. Dessutom lärde de mig en massa om konsten att söka jobb, som jag tidigare inte haft en aning om. Som exempel bara en så enkel grej som att ringa upp och fråga varför man inte hade fått den tjänst man hade sökt. Eftersom jag sökte många olika tjänster som jag inte fick, ringde jag många samtal också. Så antagligen var det rena utmattningssmetoden som hjälpte mig till det här vikariatet på infektionskliniken. Det går ut nu i augusti, men jag är optimistisk inför framtiden. När jag väl är här, tror jag inte det blir något större problem att hitta en ordinarie tjänst.

MÅSTE VARA AKTIV

Annica Larsson började jobba på LM Ericsson i mars 1979, då hon flyttade från småländska Åseda till Karlstad. I sitt första jobb "på riktigt" har hon huvudsakligen arbetat som lödjusterare. Tillhör den grupp som sades upp från den 30 juni i år.

– Bortsett från de ekonomiska konsekvenserna var uppsägningen för min del egentligen något positivt, säger Annica. Hade den inte kommit, hade jag

► jag var det. Det var en nyttig och lärorik erfarenhet, som faktiskt fått stor betydelse för mig på det rent personliga planet. Jag lärde känna mig själv, mina starka respektive svaga sidor. Upplevde handledarnas hjälp och stöd och gruppgemenskapen som väldigt utvecklande. Fick exempelvis en säkerhet och ett självförtroende som jag tidigare saknade. Intressant var det också att följa hur samma egenskaper växte fram hos de yngre kamraterna i klubben.

Ulla hade innan hon kom till LM Ericsson och Karlstadsfabriken jobbat i affär i hela sitt yrkesverksamma liv. Hon tyckte om att ha med människor att göra, men hon tyckte definitivt inte om arbetstiderna. De var tvärtom det viktigaste skälet till att hon sökte ett fabriksjobb. Trivdes från första stund fint också med det och blev mycket deppad när beskedet om uppsägning kom.

– Här hade jag tänkt vara kvar till pensioneringen, konstaterar hon skratande.

Nu blir hon kanske det i alla fall. Under tiden hon gick i jobbklubben sökte hon tillsammans med 37 arbetskamrater en av de utannonserade tjänsterna i den blivande skrivpoolen. Blev "jättelycklig", för att nu använda hennes egen beskrivning, när hon fick klart för sig att hon var en av de nio utvalda "poolarna". Efter ett par månaders specialutbildning påbörjar hon till hösten sin tredje yrkeskarriär.

MENTAL UPPBYGGNAD

Inger Karlsson hade jobbat några år inom sjukvården, då hon i början av 1979 födde sonen Joakim. Efter mamaledigheten visade det sig vara betydligt svårare än hon hade trott att

komma tillbaka. Det gick i själva verket inte alls. Trots mängder av ansökningar...

Genom en syster som jobbade på LMEs Karlstadsfabrik fick hon veta att man behövde folk där. Inger sökte och fick deltidsjobb som monterare.

– Det hann bara gå ett drygt år innan jag blev uppsagd, berättar Inger. På sätt och vis gjorde det mig inte så mycket, för jag trivdes aldrig särskilt bra med det monotona jobbet utan längtade hela tiden tillbaka till sjukvården. Men å andra sidan skulle det ju bli ganska besvärligt rent ekonomiskt med en lön mindre i familjen.

Det var förra hösten som Inger för första gången hörde talas om att en jobbklubb skulle dras igång. Hon var mycket skeptisk till initiativet och trodde inte att det skulle kunna ge nå-

Man måste våga för att vinna säger Annica Larsson – och så gjorde hon det...

Foto: Karl-Evert Eklund, LME/HF

Foto: Karl-Evert Eklund, LME/HF

Sammanfattning av koncernens VERKSAMHET 1982

Vi upplevde ett händelserikt 1982 med många glädjeämnen, men också med en hel del problem.

Positivt kan vi se tillbaka på ett år med förbättrad vinst, stark omsättningsökning och växande orderbestånd. Säljframgångarna fortsatte med bland annat inbrytningar på nya betydelsefulla marknader och genom nya och slagkraftiga produkter.

Vårt tekniska kunnande fortsatte att fira triumfer, inte minst AXE-systemet. Och det nybildade Ericsson Information Systems, verksam inom det enormt viktiga affärsområdet Informationssystem, fick sitt genombrott under fjolåret.

Negativa inslag i verksamhetsbilden för 1982 utgörs bland annat av betydande kursförluster i Argentina, Brasilien och Mexiko, av

neddragen affärsverksamhet i flera länder på grund av en bestående lågkonjunktur, inte minst i USA där kabelverksamheten drabbades särskilt hårt. Vidare försämrades koncernens soliditet ytterligare. Vår avkastning på eget kapital låg i fjol på 10 procent; räntan vi fick betala för våra långfristiga lån låg cirka fyra procent högre.

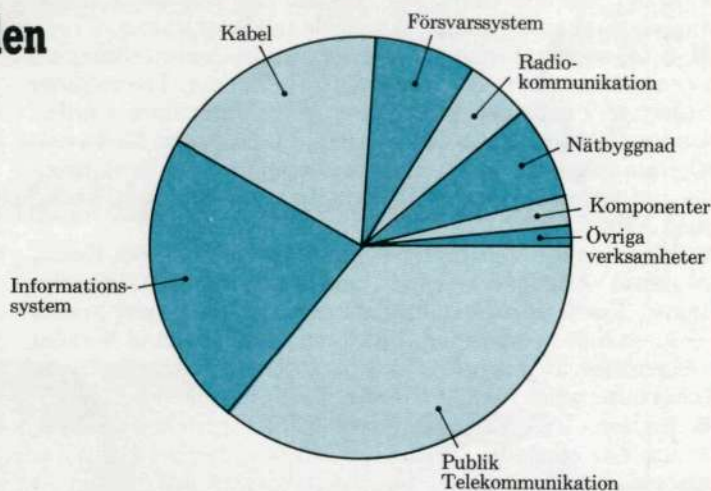
Ericssonkoncernen är idag Sveriges och en av Europas största elektronikindustrier. Övergången till den mindre arbetskraftskrävande elektroniken har medfört en kraftig personalminskning, främst i våra fabriker och inom installationsverksamheten. Personalneddragningen fortsatte under fjolåret såväl utomlands som i Sverige, där fabriken i Oskarshamn lades ned under april månad.

Fakturering fördelad på affärsområden

Under det gångna året har en ny organisation för koncernen utarbetats; den mest omfattande under modern tid i LM Ericssons historia.

Avsikten med denna är att öka koncernens förmåga att smidigt anpassa sig till förändrade krav från marknader och omvärld och att skapa en mera rörlig operativ organisation.

I korthet innebär omorganisationen att ett antal affärsområden skapats (se vidstående diagram) och att det operativa ansvaret överförts till affärsområdescheferna. Koncernledningen får därmed större utrymme för utveckling av den gemensamma tekniken och för koncernens långsiktiga strategi.

I den här inlagan till KONTAKTEN finner du bland annat en lättförståelig uppställning över **VAD VI TJÄNADE 1982, VAD VI GJORDE MED PENGARNA** samt **BALANSEN MELLAN TILLGÅNGAR OCH SKULDER** (mittuppslaget). Vidare redovisas siffror över **ANTALET ANSTÄLLDA** den sista mars i år inom Ericsson i Sverige (sista sidan). Intressant för många är säkert 1982 års statistik över **LÖNER och SOCIALA KOSTNADER, PERSONALOMSÄTTNING, SJUKFRÅNVARO och ÅLDERSFÖRDELNING** (nästa uppslag). □ **EXTRA: LM Ericssons rekordstora AKTIEEMISSION I USA!**

21 punkter om verksamheten

■ Koncernens resultat uppvisade för andra året i följd en **vinst** över miljarden; 1 337 miljoner kronor mot 1 192 för år 1981.

■ Vår **omsättning**, dvs fakturerade varor och tjänster, steg under 1982 med 21 procent till drygt 19,5 miljarder kronor. Koncernens vinst blev alltså förhållandevis låg i jämförelse med omsättningen.

■ **Beställningsingången** nådde rekordbeloppet 22,5 miljarder. **Orderbeståndet** förbättrades med 19 procent till nästan exakt 21 miljarder kronor.

■ Koncernens **tillgångar** ökade med nära 3,6 miljarder och låg vid årsskiftet på 25,5 miljarder kronor.

■ **Soliditeten** – förhållandet mellan eget kapital och det totala kapitalet, dvs ett mått på betalningsförmågan – för-sämrades något.

■ Vår **avkastning på eget kapital** låg i följd på 10 procent. Detta är inte tillfredsställande, då vi betalade en ränta på omkring 14 procent på våra långfristiga lån.

■ Lågkonjunkturen i USA medförde en kraftig resultatför-sämring inom Anaconda-Ericssons kabelverksamhet.

■ **Kursförluster** uppstod till följd av kraftiga nedskrivningar av valutorna i Argentina, Brasilien och Mexiko samt genom USA-dollarans kraftiga internationella värdestegring. Den svenska kronans devalvering i oktober påverkade där-emet inte i någon högre grad resultatet.

■ Koncernens **investeringar** i fastigheter, maskiner och inventarier ökade med ett 40-tal miljoner till 1,7 miljarder kronor. Moderbolagets, Ericsson Information Systems och SRA Communications investeringar ökade speciellt kraf-tigt.

■ För att behålla vår tekniska tättosition krävs mycket pengar för forskning och utveckling. I följd satsades 1,6 mil-jarder kronor och det är en ökning med 22 procent jämfört med föregående år. Över 4 900 personer sysselsattes inom området, där insatserna var speciellt kraftiga för informa-tionssystem, mobilradio och digitala telefonstationer.

■ **AXE-succén** fortsatte. Vid årsskiftet hade telefonsta-tionssystemet introducerats i ett 40-tal länder. Tre miljoner linjer var i drift och ytterligare 3,5 miljoner finns i order. Under 1982 invigdes i Tammerfors, Finland, den första hel-digitala lokalstationen i Europa. Ingen av våra konkurren-ter har ännu någon produkt som är helt konkurrenskraftig med AXE.

■ Flera viktiga kontrakt tecknades under året. För Korea, Malaysia, Thailand och USA gällde kontrakten telefonsta-tioner. Korea – med en första order på 300 miljoner kronor – är en helt ny marknad. I Malaysia och Thailand hotades vår position av japansk konkurrens. USA-affären innebar en inbrytnings på en för LM Ericsson viktig marknad.

■ Ericsson Information Systems (EIS) första verksamhets-år innebar ett genombrott för affärsområdet Informations-system. Uppmärksammade säljframgångar utgjorde stora order på Alfaskop-system, bankterminalsystem och den nya digitala abonnentväxeln MD 110.

Affärsområdets fakturering uppgick i följd till 4,4 miljar-der kronor. Målet är att fördubbla denna fram till 1987. Ett annat mål är att vinst ska redovisas senast nästa år.

■ För flygplanet JAS erhöll koncernen betydande order på elektronik. För affärsområdet Försvarsprodukter innebär det omkring två miljarder kronor, vilket är mera än för före-gångarna Viggen och Draken.

Affärsområdets fakturering uppgick till 1,5 miljarder kronor. Den har under de senaste fem åren vuxit med 25 procent varje år. Exporten från Sverige har fördubblats un-der samma tidsperiod och uppgick i följd till en halv miljard

kronor. Kunderna finns framförallt i Västeuropa, Mellan-östern och Sydostasien. Det var framförallt mobila radar-och radiosystem som svarade för exportökningen.

■ Faktureringen för nätbyggnad uppgick totalt till 1 140 miljoner kronor. Under en treårsperiod har faktureringen ökat med 150 procent för den del som administreras från Sverige.

Ett större nätbyggnadskontrakt erhöles i Irak under fjol-året och för närvarande pågår liknande stora projekt i Li-byen och i Saudi-Arabien.

■ Affärsområdet Kabel påverkades starkt negativt av sva-ga konjunkturer i USA och valutaförsämringar i Latiname-rika. Omsättningen uppgick 1982 till 3,5 miljarder kronor (inklusive elgrossiströrelse och tillverkning av kabeltillbe-hör) och det är en femtedel av koncernomsättningen.

Mycket arbete och stora pengar satsades på optotekniken, dvs utveckling av glasfiber, fiberkabel och tillhörande ter-minalutrustningar baserade på laserteknik.

■ Affärsområdet Radiokommunikation har fått i uppdrag att delta i uppbyggnaden av ett rikstäckande mobiltelefon-nät för de nordiska televerken, Holland, Spanien samt Sau-di-Arabien. Totalt uppgår dessa beställningar till en miljard kronor.

Mobiltelefoni växer mycket starkt och var 1982 av stor-leksordningen ett par miljarder kronor. Lokala personsök-ningsssystem ökar också snabbt. Det holländska företaget Nira förvärvades i följd, och det innebär att vi nu har en väsentlig del av den europeiska marknaden.

Under de senaste fem åren har "Radiokommunikation" ökat faktureringen med över 30 procent i snitt varje år. Nu-varande planer innebär en stark tillväxt för affärsområdet.

Nu vid årsskiftet blev SRA Communications ett helägt dotterbolag till LM Ericsson och ombildades i början av året till Ericsson Radio Systems AB (ERA).

■ Stora belopp satsades under 1982 liksom tidigare år på teknikutveckling inom affärsområdet Komponenter. Förlust har därför redovisats under flera år.

Rifa som är basen i affärsområdet är ledande i Sverige på mikrokretsar. Andra stora produkter är hybridkretsar och kondensatorer samt kraftutrustningar.

Den totala faktureringen för "Komponenter" uppgick 1982 till 700 miljoner kronor, varav 470 till kunder utanför Ericssonkoncernen.

■ Här är några nyckeldata för Ericssonkoncernen (mars 1983): Antal produktionsenheter i Sverige är 50 på ett 35-tal orter. Totalt tillverkas koncernens produkter i 25 länder. Egna fabriker finns i Argentina, Australien, Brasilien, Co-lombia, Danmark, Finland, Frankrike, Holland, Irland, Ita-lien, Malaysia, Mexiko, Spanien, Sverige, Thailand, USA och i Venezuela. Antal dotter- och samarbetande bolag upp-går till 165 av vilka 31 ligger i Sverige. Koncernen är verk-sam i 100 länder. Våra tio största marknader är Argentina, Australien, Brasilien, Irak, Italien, Mexiko, Saudi-Arabien, Spanien, Sverige samt USA.

■ I slutet av 1982 träffades avtal med Electrolux om köp av Facit-verksamheten. Facits produkter kompletterar EIS produktprogram och stärker dotterbolagets marknadsfö-ringsorganisation.

■ Av **moderbolagets fakturering** på 6,6 miljarder kronor (5,8 miljarder 1981) svarade exporten för 77 procent (79 pro-cent 1981).

Efter bokslutsdispositioner samt avsättning för skatter redovisades en **nettovinst** på 251 miljoner kronor, vilket är 36 miljoner mer än 1981 års nettovinst.

PERSONAL

Vi blev 3 560 färre medarbetare inom koncernen under fjolåret och var vid årsskiftet 66 300 Ericssonanställda i världen. (Se även sista sidan!)

PERSONAL	31 dec 1982	31 dec 1981
Sverige		
Moderbolaget	18 580	19 740
Övriga bolag	12 550	11 290
	31 130	31 030
Europa		
(utom Sverige)	18 850	19 830
Nordamerika	3 430	4 160
Latinamerika	10 360	11 990
Övriga länder	2 530	2 850
Totalt	66 300	69 860

Trots att moderbolaget minskade med 1 160 personer ökade antalet anställda inom koncernen i Sverige med ett hundratal till totalt 31 130. Här ska speciellt SRA nämnas som under fjolårets kraftigt ökade såväl sina leveranser som sin personalstyrka.

Att antalet medarbetare fortsatte att minska inom koncernen berodde mycket på övergången till den mindre personalkrävande elektroniken och på en världskonjunktur, som envist vägrar vända uppåt i någon större utsträckning. Neddragning av personal har, förutom i Sverige, även skett i Italien, Spanien, USA och Mexiko.

I Sverige stängdes fabriken i Olofström i april i fjol. Och i år har tillverkningen vid Oskarshamnsfabriken lagts ned. Under 1982 accepterade cirka 450 frivillig pensionering och 500 anställda sades upp.

Jämförs fjolårets leveranser från fabriker med 1981 års, blev dessa oförändrade trots den betydligt reducerade personalstyrkan.

FONDER

■ **Marcus Wallenbergs fond för vetenskaplig forskning och utbildning:** Totalt 868 000 kronor delades ut till åtta medarbetare. Fyra kom från Sverige och övriga från bolag i Mexiko, Egypten, Spanien samt Brasilien.

■ **Björn Lundvalls stipendium för studie- och kontaktresor inom Ericssonkoncernen:** Det var första gången detta delades ut. Stipendiater som var 21 delade på 200 000 kronor. Antalet ansökningar uppgick till 357.

■ **Årets utdelning ur "Rese- och utbildningsstipendiefonden"** uppgick till 130 600 kronor fördelade på 52 medarbetare inom Ericsson. 208 personer hade sökt bidrag.

■ **De särskilda sjukbidragen** genom olika hjälpfonder fortsatte att utgå i betydande omfattning. "Marcus Wallenbergs Guldmedaljörfond" delade ut 265 000 kronor för hjälpinsatser bland pensionerade trottjänare, som drabbats av svårigheter av olika slag.

■ **LM Ericssons Aktiesparfond:** Vid årsskiftet hade fonden 3 402 medlemmar, vilket innebar en ökning med 1 146 personer under året. Värde per andel steg med 138 procent från 110 till 262 kronor. Samtidigt steg fondens värde från drygt 6,8 till över 53,7 mil-

joner kronor. Detta innebar att ungefär var nionde koncernmedarbetare i Sverige ägde andelar i fonden.

UTBILDNING

Under året har bland annat ett tusental utländska elever utbildats vid de svenska företagen. Såväl svenska som utländska bolag bedrev dessutom omfattande teknisk och annan utbildning för sin personal.

För internationella marknadsförare genomfördes i samverkan mellan olika svenska och utländska koncernföretag en avancerad teoretisk och praktisk utbildning.

FRITIDSVERKSAMHET

Ericssonföretagens Idrottsförbund anordnade koncernmästerskap i skidor, rinkbandy, volleyboll, squash, fri idrott, fotboll samt tennis under 1982.

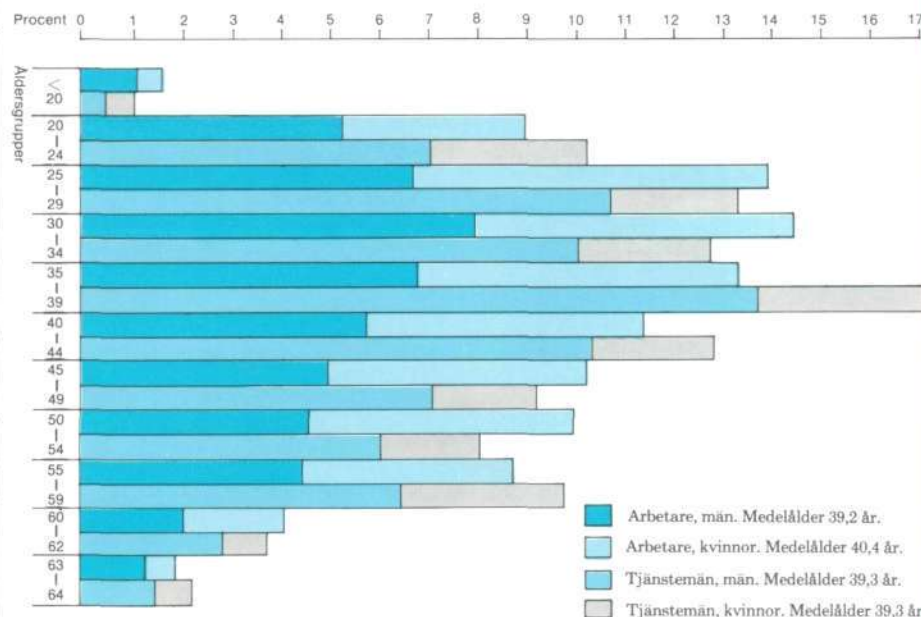
Nytt var den stora satsningen på vardagsmotion för anställda med familjer benämnd "Var-dags-motionär". Över 4 000 personer – mer än 5 200 med familjemedlemmar – åstadkom cirka 625 000 motionstillfällen.

Löner och sociala kostnader inom koncernen

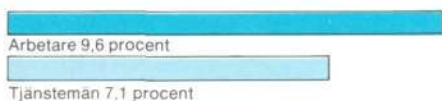
Område	Löner och sociala kostnader	Sociala kostnader i procent av lönen
Sverige	4 082 091	44,5
Övriga Europa	1 887 402	20,0
USA och Kanada	671 972	23,5
Latinamerika	670 430	31,9
Afrika	4 097	20,2
Främre Orienten och Asien	32 825	15,3
Australien	271 316	15,0

Den genomsnittliga lönen för anställda i Sverige inklusive LMEs utlandsanställda uppgick till 131 700 kronor under 1982. Motsvarande lönesiffra för anställda i utlandet var 96 600 kronor. Medeltal anställda: Sverige 29 363, utomlands 38 276.

Åldersfördelning inom moderbolaget

Personalomsättning inom koncernen

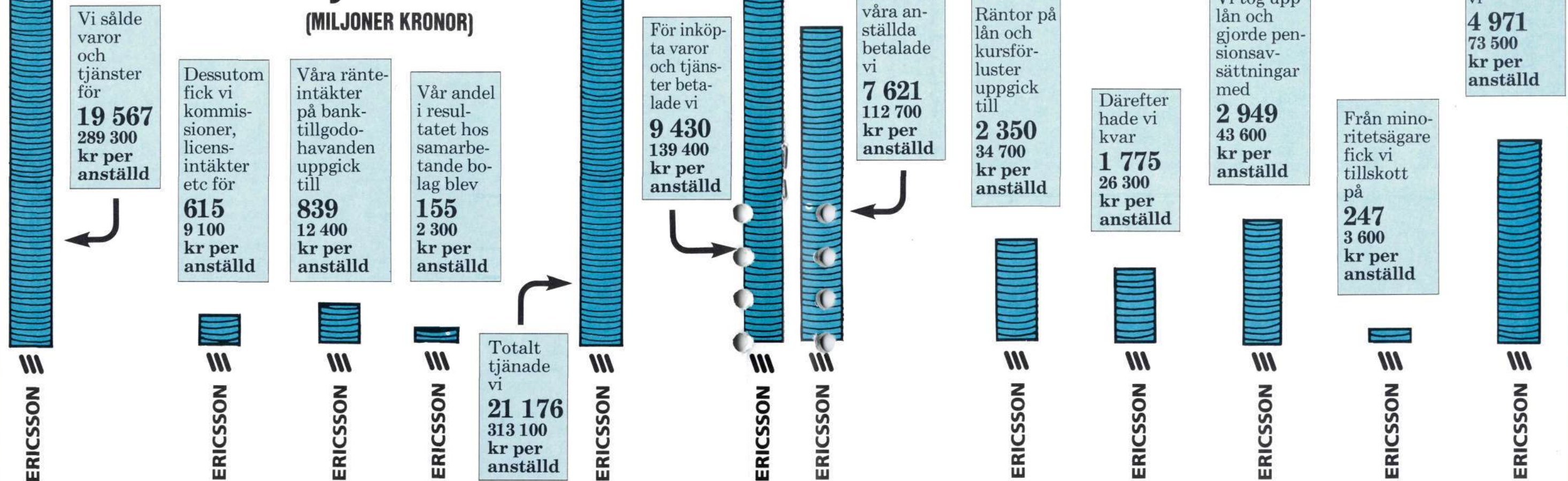

Sjukfrånvaron inom koncernen

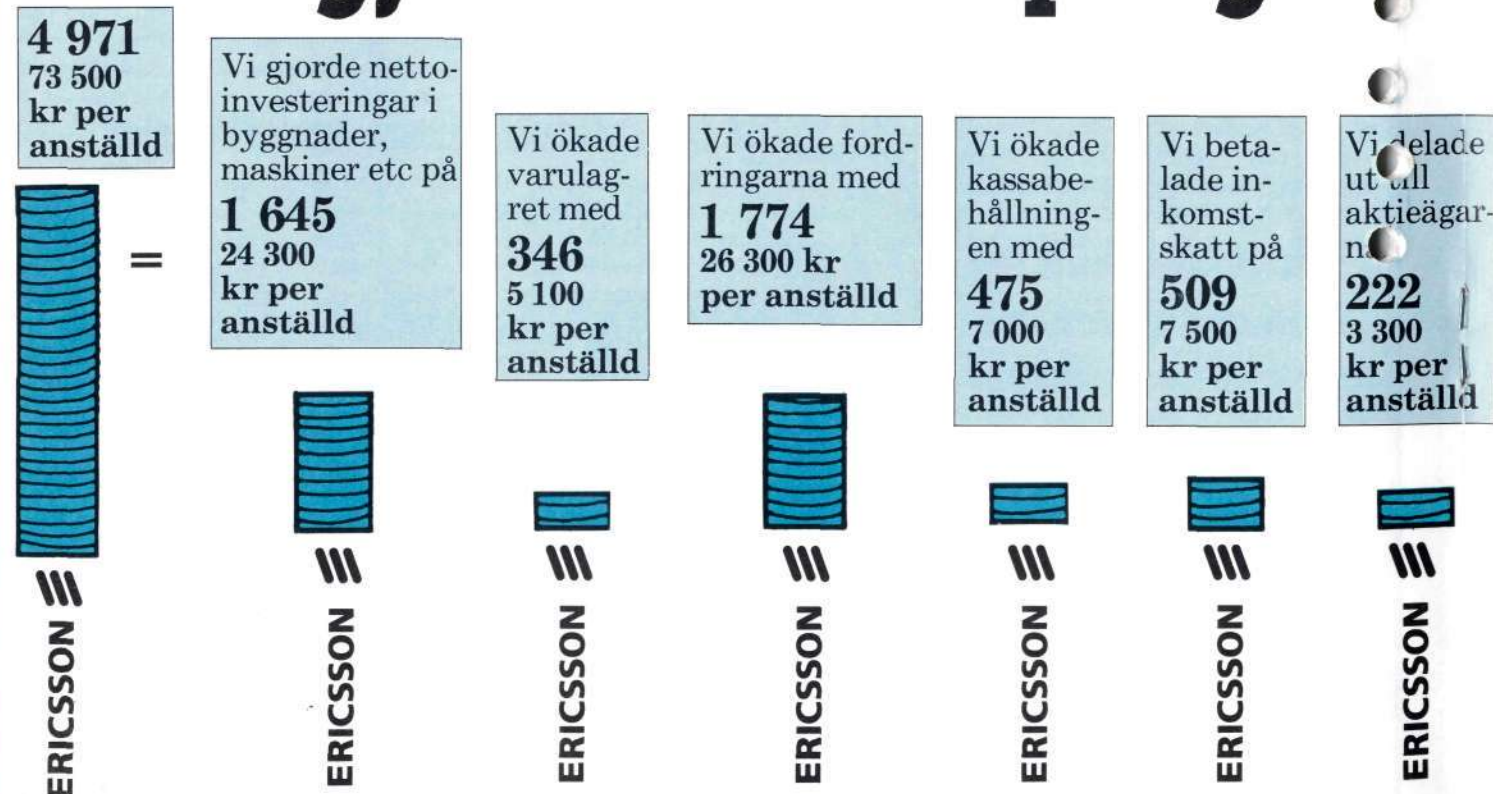

Vad vi tjänade 1982

(MILJONER KRONOR)

Detta gjorde vi med pengarna

Balansen mellan tillgångar och skulder

Företagets verksamhet har starkt ökat under åren, vilket medfört att det arbetande kapitalet också successivt ökat. Detta kapital finansieras dels med eget kapital i form av aktiekapital, fonder och balanserade vinstmedel och dels av kapital som lånas från olika håll. Det är önskvärt att det egna kapitalet utgör en tillräckligt hög andel av det totala kapitalet – denna siffra, företagets soliditet, utgör ett mått på dess betalningsförmåga och pålitlighet i ekonomiska frågor.

För att öka företagets soliditet och därmed skapa förutsättningar för fortsatt expansion av verksamheten erhöill styrelsen vid bolagsstämman den 29 april fullmakt att utge högst 4 miljoner nya aktier och att därvid avvika från den företrädesrätt för aktieägare som normalt tillämpas vid emissioner i svenska bolag.

Kursen på bolagets aktier har utvecklats starkt positivt under det senaste året. En viktig orsak till detta har varit det intresse för LME-aktien, som visats speciellt från USA.

Amerikanska investerare hade den 1 mars i år ett innehav av LME-aktier, som motsvarade ungefär 20 procent av den totala aktiestocken. Samtliga dessa aktier utgör B-aktier, vilka var och en har en tusendels röst.

Flertalet aktier i USA representeras av sk ADR (American Depositary Receipt); en ADR är ett papper som utgör ett bevis på en i svensk bank deponerad aktie. Handel i USA sker "over the counter" (OTC), dvs dessa ADR köps och säljs över disk av vissa banker. LME-aktien rapporteras i USA regelbundet i ledande tidningars börslistor.

Styrelsen bedömde det rimligt att utnyttja detta intresse för att skaffa nytt kapital till bolaget. USA-marknaden är attraktiv i detta sammanhang också genom det förhållande att en emission där sker till ett aktiepris som ligger nära dagens kurs.

SA GICK EMISSIONEN TILL!

LM Ericsson uppdrog åt två banker att vara ansvariga som sk underwriters, dvs dessa skulle sköta försäljningen via sina säljare ute på fältet. Under mars månad utarbetades ett prospekt. Detta dokument bygger till stora delar på företagets verksamhetsberättelse, men innehåller också en detaljerad beskrivning av företaget och dess verksamhet samt nedbrytning av flera av de sifferuppgifter som i verksamhetsberättelsen inte detaljerats. Till prospektet fogades en ansökan om registrering – denna inlämnades till Securities and Exchange Commission (SEC) den 11 april i år.

Under tiden bevakade underwriters – de båda företagen Morgan Stanley & Co och Dillon, Read & Co Inc – genom kontakter

Inför emissionen utarbetades ett prospekt. Detta dokument bygger till stora delar på företagets verksamhetsberättelse, men innehåller också en detaljerad beskrivning av företaget.

ERICSSON
Telefonaktiebolaget LM Ericsson
L.M. Ericsson Telephone Company
3,650,000 B Shares
Nominal Value \$60.00
Represented by
American Depositary Receipts

PRICE \$62.50 PER SHARE

	Price (\$)	Quantity (Shares)	Total (\$)
Per Share	\$62.50	58,400	\$3,650,000
Total (\$)	\$3,650,000		\$3,650,000

These securities have not been approved or disapproved by the Securities and Exchange Commission nor has the Commission passed upon the accuracy or adequacy of the statements made in this prospectus. The sale of these securities is made by the issuer and not by the Commission.

DILLON, READ & CO. INC. MORGAN STANLEY & CO.
New York, N.Y.

Flertalet aktier i USA representeras genom så kallade ADR (American Depositary Receipt); en ADR är ett papper som utgör ett bevis på en i svensk bank deponerad aktie. Så här ser LMEs ADR ut.

Emissionen i USA

med sina kunder hur aktiekursen utvecklades och registrerade hur stora poster och till vilken kurs dessa var beredda att inhandla.

På bolagsstämman den 29 april godkändes styrelsens förslag formellt och därmed var det klart att emissionen kunde ske så snart SEC godkände registreringen. Den exakta dagen skulle bestämmas gemensamt av företaget och underwriters med hänsyn till dagskurs och till hur förhandsteckningen fallit ut.

EN VECKAS "ROAD SHOW"

Road show betyder ungefär turné och är ett viktigt element i förberedelsen för en emission. Den 1 maj avreste VD Björn Svedberg, ED Fritz Staffas, HD Håkan

men man får inte uttala sig om framtiden i form av prognoser och överhuvud taget inte lämna mer siffermaterial än som finns i prospekt och årsberättelse.

Gruppen besökte Boston, New York, Chicago, San Francisco och Los Angeles. På varje plats hade arrangerats en lunch åtföljd av presentation föredragen av VD och frågestund. Varje session var hårt programmerad och väl repeterad. Vi anlände en specialist som gav de medverkande träning i muntlig framställning och praktiska råd om hur man elegant ska hantera frågor och svar. Utöver de stora mötena hade arrangörats ett antal individuella möten om cirka en timme med utvalda investerarfirmer.

Det var en jättegigant i en tidig stund – tom frukostarna var på några ställen inbokade för möten. Olika hotell

varje natt, så det gällde att ha tillräckligt med rena skjortor med sig – det fanns ingen tid till att klä tvätt under veckan.

PRISÄTTNING OCH EMISSION

Måndagen den 9 maj hade bankerna underhandsmeddelande om att SEC skulle godkänna registreringen följande dag och det var nu dags att slutgiltigt bestämma aktiernas emissionspris. Under dagen bevakade bankkonsortiet och företaget (här var det Fritz Staffas som var den viktiga personen) kursens rörelse på börsen. Som en extra pikant krydda hade ju Stockholmsbörsen varit stängd under en vecka på grund av VPCs bekymmer med sin dator, men denna måndag var allting igång igen.

Kursen steg något i New York, från 61.50 dollar på morgonen till 62 dollar, senare på eftermiddagen ytterligare en halv dollar. Då slog man till, priset på de nya aktierna sattes till 62.50 dollar. Tjugo minuter senare sjönk kursen åter med en halv dollar – vi "tjänade" en bra slant på de tjugo minuterna.

Redan fredagen innan, den 6 maj, hade bestämts att antalet aktier i emissionen skulle höjas från de i registreringsansökan ursprungligen angivna 2.5 miljonerna till 3.5 miljoner – och detta antal kunde av "underwriters" ytterligare höjas till totalt 3.85 miljoner. I samband med prissättning höjdes antalet ytterligare en gång till 3.65 miljoner med motsvarande option att gå upp till 4.0 miljoner. Denna sista man-

över får tillgripas för att bankerna ska ha en viss möjlighet att kompensera sig för övertäckning.

Optionen utnyttjades och på tisdagen den 10 maj offererades offentligt 4 miljoner nya LM Ericsson-aktier på USA-marknaden till ett pris av 62.5 dollar per styck. Förhandsintresset hade varit stort och hela emissionen var i princip såld vid offerttillfället. Bankernas kommission var 2.44 dollar per aktie.

THE WALL STREET JOURNAL,
Tuesday, May 10, 1983

Over-the-Counter Markets

Quotations From the Nasdaq System

EnergyNo .96	2	7 1/2	9	...
EnergyRsrv Gr	1065	3	3 1/2	1/8
Energy Ventr	13	8 1/4	8 3/4	1/4
Enginr Measr	55	5 1/2	5 1/2	...
Engraph .26g	34	9 1/2	10 1/4	...
ENSCO Inc	79	34 1/2	35	...
Enzo Biochem	242	40	40 1/4	1/2
Epco Incorp	12	6 1/2	6 1/2	...
EqtblBc 1.20g	1	26	27	...
EqflowaB 1.28	8	22 3/4	23	...
ERB Lumber	2	18 1/2	20	...
Ericson GoldM	58	11	11 1/2	1/4
EricsonLM .83b	2790	62 1/2	62 3/4	1 1/2
EssexCnfy Gs	8	18 1/2	19 1/4	...
Evluath Rsch	176	14 1/2	15	1/2
Evergood Prd	64	22 3/4	23 3/4	1/2
Excelsior Ins	36	12	13	1/2

Börslistan i The Wall Street Journal tisdagen den 10 maj 1983. Den dagen offererades fyra miljoner nya LME-aktier på USA-marknaden till ett pris av 62.5 dollar per styck.

Totalt tillfördes företaget alltså på detta sätt 240.2 miljoner dollar. I svenska pengar motsvarar detta 1.8 miljarder kronor.

Detta är den hittills största emission i USA av ett icke amerikanskt företag och den överlägset största emission över huvud

taget som genomförts av ett svenskt företag. Betalningsdag var den 17 maj.

VARFÖR EMISSION I USA?

Medlen från emissionen kommer att användas för en allmän finansiering av expansionen av bolagets verksamhet. För den del som avser direktinvesteringar utomlands kommer emissionslikviden att direkt kunna ersätta upplåning i utländsk valuta. Riksbanken har tills vidare ställt sig avvisande till att vi använder likviden för amortering av redan upptagna lån. I avvaktan på att den används för direktinvesteringar får medlen placeras på räntebärande valutakonto. Härigenom minskas kortsiktigt vår exponering i främmande valutor.

En emission i USA medför en introduktion på den amerikanska kapitalmarknaden som bedöms som riktig och betydelsefull – inte bara för att den ger oss tillgång till världens största kapitalmarknad. Det betyder också att Ericsson-namnet blir känt i USA och detta i sin tur bör ha positiva effekter för marknadsföringen av våra produkter där.

LME FORTFARANDE SVENSKT!!

Med denna emission kommer drygt 30 procent av företagets aktiekapital att ligga utomlands. Det är emellertid huvudsakligen fråga om B-aktier, vilka berättigar till 1/1000 röst per aktie. Flertalet A-aktier med vardera en röst finns i Sverige.

Något reellt rösträttsinflytande har alltså inte det utländska aktieinnehavet. Genom den differentierade rösträtten har vi möjlighet till internationalisering av företaget, vilket är värdefull både från finansiell synpunkt och från allmän marknadsföringssynpunkt. Ett företag som Ericsson-koncernen med 80 procent av sin försäljning utanför Sverige, vinner på att dess ägande också är internationellt spritt.

I och med denna emission uppgår LM Ericssons aktiekapital till 1 834 137 300 kronor fördelade på 3 728 515 aktier av serie A och 32 954 231 aktier av serie B. Samtliga aktier har ett nominellt värde av 50 kronor.

John Meurling

Road show betyder ungefär "turné" och är ett viktigt element i förberedelsen för en emission i USA. Ericssons veckolånga road show genomfördes av fr v VD Björn Svedberg, ED Fritz Staffas, HD Håkan Ledin och DBC John Meurling.

Anställda inom Ericssonkoncernen i Sverige den 31 mars 1983

Tabellförklaring:
Arbetare + tjänstemän
= totalt anställda.

Sifferuppgifterna har
lämnats av Bengt Lind-
gren, LME/PLP.

Den sista december 1982 var vi 31 130 anställda inom Ericsson i Sverige. Därav svarade moderbola-
get för 18 580 medarbetare, vilket innebär en minsk-
ning med 1160 personer under 1982. Utomlands min-
skade antalet med 3660 till 35 170 medarbetare. To-

talt i världen arbetade vid årsskiftet 66 300 personer
inom Ericssonkoncernen, vilket kan jämföras med
69 860 årsskiftet 1981/82. Observera att tabellernas
siffror är från den 31 mars i år!

STÖRRE DOTTERBOLAG

ERICSSON RADIO SYSTEMS AB (ERA)

Kista: 400 + 1583 = 1983
Gävle: 214 + 103 = 317
Kumla: 596 + 121 = 717
Göteborg: 0 + 51 = 51
Malmö: 0 + 39 = 39
Bålsta: 0 + 37 = 37
Örebro: 154 + 31 = 185
Sundsvall: 0 + 17 = 17
Mölnadal: 541 + 1383 = 1924
Borås: 263 + 55 = 318
Övriga orter: 0 + 91 = 91

SUMMA: 2168 + 3511 = 5679

ERICSSON INFORMATION SYSTEMS AB (EIS)

Bromma: 0 + 185 = 185
Barkarby: 382 + 480 = 862
Bollmora: 0 + 592 = 592
Linköping: 220 + 613 = 833

SUMMA: 602 + 1870 = 2472

FACIT AB (FTC)

Åtvidaberg: 710 + 312 = 1022
Stockholm: 48 + 136 = 184
Göteborg: 28 + 28 = 56
Malmö: 19 + 22 = 41
Svängsta: 530 + 164 = 694
Bräkne Hoby: 128 + 10 = 138
Övriga orter: 142 + 42 = 184

SUMMA: 1656 + 726 = 2382

AB RIFA (RIF)

Kista: 490 + 533 = 1023
Kalmar: 512 + 172 = 684
Gränna: 170 + 49 = 219

SUMMA: 1172 + 754 = 1926

SIEVERTS KABEL- VERK AB (SKV)

Sundbyberg: 37 + 277 = 314
Falun: 175 + 44 = 219
Hudiksvall: 485 + 81 = 566
Piteå: 147 + 40 = 187

SUMMA: 844 + 442 = 1286

LM ERICSSON TELE- MATERIEL AB (LMS)

Bollmora: 0 + 233 = 233
Stockholm: 190 + 175 = 365
Oskarshamn: 0 + 33 = 33
Malmö: 40 + 42 = 82
Göteborg: 54 + 43 = 97
Övriga
orter: 193 + 59 = 252

SUMMA: 477 + 585 = 1062

ELLEMTEL UTVECK- LINGS AB (EUA)

Älvsjö: 0 + 695 = 695

SVENSKA EL- GROSSIST AB (SEG)

Sundsvall
m fl orter: 34 + 77 = 111
Stockholm
m fl orter: 83 + 220 = 303
SUMMA: 117 + 297 = 414

THORSMAN & CO AB (TCN)

Nyköping: 115 + 88 = 203
Växjö: 14 + 6 = 20

SUMMA: 129 + 94 = 223

AUTOTANK AB (ATK)

Stockholm
m fl orter: 22 + 198 = 220

ZÄTATRYCKE- RIERNA AB(ZTS)

Åtvidaberg: 65 + 33 = 98
Linköping: 51 + 12 = 63

SUMMA: 116 + 45 = 161

TOTALT:

7546 + 9278 = 16 824

LME "TIO I TOPP"

1 HUVUDFABRIKEN

1983: 1153 + 179 = 1332
1981: 1325 + 181 = 1506

2 KARLSKRONA

1983: 1027 + 273 = 1300
1981: 1275 + 288 = 1563

3 SÖDERHAMN

1983: 820 + 168 = 988
1981: 953 + 182 = 1135

4 VISBY

1983: 684 + 78 = 762
1981: 769 + 93 = 862

5 ÖSTERSUND

1983: 568 + 94 = 662
1981: 617 + 102 = 719

6 KATRINEHOLM

1983: 587 + 68 = 655
1981: 620 + 70 = 690

7 NORRKÖPING

1983: 565 + 77 = 642
1981: 585 + 70 = 655

8 INGELSTA

1983: 515 + 73 = 588
1981: 574 + 73 = 647

9 KRISTIANSTAD

1983: 369 + 95 = 464
1981: 432 + 101 = 533

10 MÖNSTERKORT- FABRIKEN

1983: 409 + 47 = 456
1981: 371 + 38 = 409

LME/HF har gått om Karlskro-
na. Mölnadal, numera inom ERA,
har försvunnit från listan.

LME STOCKHOLMSOMRÅDET

Enhet	Arbetare	Tjänmän	Summa
HF	1239	2032	3271
TN	0	1264	1264
KK	290	793	1083
ÄL	204	602	806
VH	0	526	526
PJ	94	206	300
PR	18	242	260
CL	168	39	207

ERICSSONKONCERNEN I SVERIGE

	Arbetare	Tjänstemän	Summa
Moderbolaget	8617	7140	15757
Dotterbolag	7546	9278	16824
Totalt	16163	16418	32581

nog av ren slentrian blivit kvar i ett jobb som jag aldrig trivdes med. Idag vet jag – och det tack vare den självkännedom och de insikter som två gånger tre timmars arbete i veckan i jobbklubben gett mig – att jag aldrig mer kommer att ställa mig på fabriksgolvet igen.

Egentligen hade Annica inte alls tänkt vara med i jobbklubben. Precis som Inger tvivlade hon nämligen på att den skulle ha något att ge. Främst var det av ren nyfikenhet som hon började. Och eftersom hon av egen erfarenhet visste, att arbetsförmedlingen inte skulle ha något av värde att erbjuda, tyckte hon att hon i alla fall skulle pröva på jobbklubbsalternativet.

– Jobbklubben visade sig snart vara ett mycket bra initiativ, som jag hoppas kommer att bli rutin på andra håll, där det blir aktuellt med arbetsinskränkningar i större skala. Det skulle nämligen innebära helt andra möjligheter för dem som blir uppsagda att hitta nya jobb – kanske dessutom mycket mer intressanta.

– För våra arbetsförmedlingar ger jag inte många ören. De är för mig ställen dit man går för att fylla i en ansökan. Sen går man hem för att passivt invänta svar. I jobbklubben däremot fick man lära sig hur viktigt det är att vara aktiv. Man måste själv ta initiativ, gå ut på arbetsmarknaden och tala om vem man är, vad man vill och vad man kan. För att vinna något måste

Aldrig mer fabriksgolvet för Inger Karlsson, som "hittat hem" till sjukvården.

man också våga något. Man får nästan aldrig det jobb man vill ha utan att anstränga sig. Men lyckas man – ja, då tror jag också att man kommer att uppskatta det jobbet på ett helt annat sätt.

Annica vet vad hon talar om, för hon har både ansträngt sig och lyckats. Redan efter en dryg månad i jobbklubben hade hon klart med ett praktikantjobb på ett enmansföretag i reklambransch-

en och ett halvt löfte om att fortsättning följer efter praktikanttidens utgång.

– Och skulle det inte bli något av med det jobbet, så kommer jag att fortsätta att söka tills jag får napp, säger hon. Nu vet jag hur det ska gå till. Dessutom har jag fått både självförtroende och jäklar anamma och känner mig inte längre rädd för att misslyckas.

Kåbe Lidén

PRAO PÅ FÖRSÖK

Under två veckor i april upplät Katrineholmsfabriken ett antal arbetsplatser för PRAO-verksamhet (Praktisk Arbetslivsorientering). Det var elever i klass 7 från Tallåsskolan som i samarbete med Katrineholmsfabriken utarbetat en modell där PRAO och TEMA-arbete varvats.

Till att börja med gjorde skolans alla klasser ett studiebesök på fabriken. Därefter satte eleverna igång med sina TEMA-arbeten, som handlade om elektronik, telefonens historia, vem var Lars Magnus Ericsson, Ericssons utbredning i världen, en fackförenings funktion på en arbetsplats etc.

Varje klass var sedan på fabriken i två dagar och eleverna var då utplacerade på olika produktionsavsnitt under handledares beskydd.

Det redovisningsmaterial som eleverna arbetat fram under temaveckorna visades sedan på en utställning i skolans bibliotek.

Lärare, elever och vi på Katrine-

holmsfabriken är mycket nöjda med projektet.

Personalchefen **Dan Landegren** och personalmannen **Eric Kempinsky**, som från företagets sida varit ansvariga för projektets genomförande, ser det positivt att visa verkstadsindustrin för så många som möjligt. Målet är ju att ändra inställningen hos eleverna till verkstadsindustrin i positiv riktning.

Ake Jurstrand, LME/KH

ERGONOMIKAMPAJN

Om en högaktuell verksamhet inom Marknadskommunikation på EIS just nu står att läsa i nr 18 av Erinfo. Det är en stort upplagd ergonomikampanj med två huvudsyften:

- Att ytterligare profilera Ericsson inom ergonomin.
- Att öka kompetensen inom Ericsson på ergonomins område.

– Vi har fina traditioner på ergonomiområdet att föra vidare, säger **Sven**

Motin. Det fanns en tid då Datasaab och ergonomi nästan var samma sak. Men våra konkurrenter var inte sena att ta efter, och de börjar närma sig.

Kampanjen riktar sig i första hand till externa beslutsfattare, slutanvändare, sjukgymnaster, skyddsombud etc. De interna målgrupperna är administrativ och säljande personal på alla nivåer, sjukgymnaster, skyddsingenjörer etc.

Som grund för hela kampanjen, som presenterades på Hannovermässan nyligen, ligger en ergonomibok, "Ergonomic Principles in Office Automation". Det är en fackvetenskaplig sammanställning på 200 sidor över de senaste rönerna inom såväl fysisk som informationsergonomi. En mycket ambitiös och seriös bok, som närmast är tänkt som ett referensverk.

PÅ GRUND AV

utrymmesbrist införs utlovat bildkryss i augustinumret.

Red

I den allmänna debatten hävdas det ibland att alkoholkonsumtionen i Sverige inte skulle vara särskilt hög. Den gamla sanningen om att allting är relativt gäller givetvis också här. Enligt den officiella statistiken, där den enligt Socialstyrelsen ständigt ökande hembränningen av naturliga skäl inte återspeglas, ligger vi på tolfte plats i världen när det gäller stark-

spritkonsumtion. Räknar man in också vin- och ölkonsumtionen hamnar vi på 29:e plats.

Det kunde alltså vara betydligt värre. Ändå är det illa nog. Vi har idag uppskattningsvis närmare 500 000 alkoholberoende personer i Sverige. Utvecklingen pekar på att antalet kommer att ha stigit till uppemot en miljon senast mot slutet av detta årtionde.

LME-anställda med alkoholproblem:

EGEN VILJA OCH ANDRAS HJÄLP A OCH O FÖR ALLA MISSBRUKARE

Utvecklingen pekar dessvärre också på, att alkoholdebuten sker allt tidigare i livet. Det är särskilt tragiskt, eftersom de medicinska och sociala skadorna blir desto allvarligare ju tidigare alkoholmissbruket börjar. Givetvis gäller också motsatsen: Ju tidigare man upptäcker ett alkoholproblem, desto större är chanserna att problemen går att åtgärda.

ETT BRETT PROBLEM

Alkoholsjukdomarna tillhör idag våra största hälsoproblem, kanske det allra största. En fjärdedel av landets

sjukhussängar upptas av alkoholbe-
tingade sjukdomsfall. Varje år dör om-
kring 5 000 svenskar till följd av alko-
holskador. Närmare 14 personer om
dan!

Det accelererande alkoholmissbru-
ket är inte bara ett samhälleligt pro-
blem. Arbetsgivarna drabbas på olika
sätt minst lika hårt. Ta en storkoncern
som Ericsson exempelvis. Bland drygt
31 000 anställda i de svenska delarna
av verksamheten måste man rent sta-
tistiskt utgå från att närmare 2 000 är
alkoholmissbrukare. De allra flesta är
dolda missbrukare, vilket kan vara
förklaringen till att du ingenting

märkt och därmed inte heller insett
hur allvarligt problemet egentligen är.

Eller har du?

Hälften av alla singelolyckor i trafi-
ken anses ha ett direkt samband med
alkoholkonsumtion och – vilket i det-
ta sammanhang väl får anses vara av
särskilt intresse – närmare en tredje-
del av alla olycksfall på våra arbets-
platser. Att arbete och alkohol är lika
oförenligt som bilkörning och alkohol
är således alla överens om. Personer
med alkoholberoende förorsakar en
mängd problem på arbetsplatserna.
Inte bara som direkta konsekvenser av
beroendet som sådant utan kanske i
lika hög grad till följd av de effekter
det får på arbetskamraterna.

En onormalt hög frånvaro på en ar-
betsplats innebär givetvis ökade krav
på de kvarvarande, vilka i många fall
måste utföra inte bara sina egna ut-
öckså andras arbetsuppgifter. Chefer
och arbetsledare får svårigheter med
planering och framförhållning.

Samma resonemang är givetvis till-
lämpligt även på missbrukare av nar-
kotika och liknande stimulantia, även
om vi i detta sammanhang så gott som
uteslutande håller oss till det mera ut-
bredda missbruket av alkohol.

FÖRÄNDRAD SITUATION

Mot denna bakgrund bör det inte
vara så svårt att inse problemets om-
fattning och hur viktigt det är att alla
på en arbetsplats hjälps åt för att be-
gränsa det. Chefer och arbetskamrater.
Genom att öka känslan för kamratskap
och markera arbetskamraternas solida-
ritet kan man stärka egenvärdet hos

Närmare en tredjedel av alla olycksfall på våra arbetsplatser anses ha ett direkt samband med alkoholkonsumtion.

Foto: Bildhuset

den alkoholberoende, vilket är en viktig förutsättning för att lyckas.

Det vet man alltså idag. Men man bör samtidigt komma ihåg, att det inte är så länge sen man ute på våra arbetsplatser talade med mycket små bokstäver om de här svåra och känsliga frågorna. Om man talade alls.

Det berodde säkert inte så mycket på bristande vilja som på bristande kunskap och förmåga. Man saknade utbildning, man visste helt enkelt inte hur man skulle bära sig åt. Så hellre än att utsätta sig för den dubbla risken att sära en kompis och själv bli betraktad som en dålig sådan, valde man att låtsas som om det regnade när man konfronterades med problemet. Det hela underlättades inte precis av det faktum att den samlade sakkunskapen på området – dvs alkoholforskarna – var oeniga om hur den mest effektiva hjälpen skulle se ut. En del av dem ansåg till och med att man inte alls skulle jobba med alkoholproblem ute på arbetsplatserna.

1983 är bilden en helt annan. Borta är den gamla och ända till och med 1981 gällande nykterhetsvårdslagen med dess sekelskiftespedagogik: Förmaningar, varningar, föreskrifter, anstalt och tvångsvård. Borta är också – eller i vart fall på väg att försvinna – det viskande, tisslande och smusslande som tidigare omgärdade de här frågorna ute på våra arbetsplatser. Det moderna sättet att komma till rätta med alkoholproblemen är att se till missbrukarnas hela livssituation och att jobba med förbättringar i så många avseenden som möjligt.

ANGÅR OSS ALLA

Det innebär att arbetet i varje enskilt fall blir mycket olika – beroende inte bara på vem missbrukaren är utan också på vem hjälparen är. Snabbast och bästa resultat når man om flera hjälpare kan ställa upp från varsin utgångspunkt. Någon kan exempelvis jobba med familjeproblemen, någon med kamratproblemen och någon med de ekonomiska problemen. Någon kan i förtroliga samtal ta upp sådant som brustna förhoppningar, felsatsningar, besvikelser och tragedier.

Forskare och övriga experter är numera alltså överens om att reella påtryckningar från familjemedlemmar, från arbetsgivare, från arbetskamrater och – inte minst – från nära vänner är den mest realistiska vägen, då det gäller att motivera personer med alkoholberoende till en ändrad livsföring. Den som verkligen inser konsekvenserna av ett fortsatt supande är oftast beredd att försöka ta itu med sina problem. Att omgivningen ställer upp är

emellertid en förutsättning, för utan hjälp utifrån är de här problemen närmast att betrakta som olöslbara.

Det är just här du kommer in i bilden. Och jag. Ingen av oss vill väl utsätta sig för risken att bli betraktad som skvallerbytta eller kanske rent av angivare. Ingen av oss vill därför gärna ta initiativ till ett samtal, som av en kamrat kan uppfattas som en anklagelse. Att i möjligaste mån försöka undvika inblandning i känsliga och olustiga frågor är en naturlig mänsklig reaktion. Dessutom är vi ofta hämmade av både blyghet och rädsla. Ställda inför problem och svårigheter väljer vi därför helst den enklaste utvägen för oss själva, vilken oftast är att inte göra någonting alls. Vi vill ju så gärna vara kamratliga och hyggliga och blundar därför – medvetet eller omedvetet – för vad som är att betrakta som "hygglighet" i sammanhanget.

För är det inte hyggigare att visa prov på medmänsklighet och solidaritet genom att försöka hjälpa någon med problem än att inte bry sig om utan låtsas som om man ingenting märkt?

ALNA OCH ERICSSON

Att förändra attityder är som bekant en långdragen och tidsödande procedur. När det gäller våra förändrade attityder till missbruksfrågor är det självfallet en rad faktorer som samverkar. Vi har redan varit inne på några. Dock finns i sammanhanget all anledning att särskilt framhålla det fina och fruktbärande arbete som under senare år lagts ned inom ALNA-verksamhetens ram. Inte minst i syfte att öka öppenheten och förståelsen för dessa problem hos dem som inte själva är drabbade. Helt klart är att vi utan ALNA och dess insatser inte hade hunnit ens tillnärmelsevis så långt som vi faktiskt gjort.

Förkortningen ALNA står för alkohol- och narkotikafrågor i arbetslivet. ALNA-rådet, som grundades 1961 på initiativ av LO-distriktet i Stockholm och Stockholms läns TCO-distrikt, är ett samarbetsorgan för arbetsmarknadens parter i Stockholms län. Närmare 200 företag är anslutna. Uppskattningsvis uppemot 800 000 personer berörs direkt eller indirekt av ALNA-verksamheten, som på senare tid också fått efterföljare på andra håll i landet.

Som Ericsson-anställd känns det naturligtvis bra att kunna konstatera, att vårt moderbolag var mycket tidigt ute och subventionerade ALNA-rådet. Det var också tidigt ute med en egen ALNA-verksamhet, något som man med tiden fått på flera håll inom koncernen.

Foto: Bo Blinette, LME/HF

ALNA-kommittén på LM Ericsson ligger förhållandevis väl till och har en vettig ambitionsnivå, tycker dess ordförande Lars Wiklund.

Det var 1978 som Centrala Skyddskommittén på LME/HF beslutade att bilda en partssammansatt ALNA-kommitté, i vilken således skulle ingå representer för såväl företaget som för de fackliga organisationerna. Ordförande blev – och är alltjämt – **Lars Wiklund**, personalchef i produktionsdivisionen. Förutom företagets och de fackliga organisationernas representer ingår också företagshälsovården och personalkonsulenten i kommittén. Centrala Skyddskommittén är huvudman för verksamheten.

TVA HUVUDMÅL

Utgångspunkten för ALNA-kommitténs verksamhet är denna:

"Alkohol, narkotika och liknande stimulantia hör inte hemma på en arbetsplats. Den som uppträder där påverkad av sådana medel utgör en risk för både egen och andras säkerhet samt för maskiner och arbetsmaterial och måste därför omedelbart stängas av från arbetsplatsen.

Missbruk är ett symptom på sjukdom och/eller missanpassning och ska ges adekvat behandling eller bli föremål för annan lämplig åtgärd. Anställd med alkohol- eller narkotikaproblem ska för att få stöd och hjälp för att komma ifrån sitt beroende med förtroende kunna vända sig antingen till någon i ALNA-kommittén eller dess kontaktmän eller direkt till företagshälsovården. Samtliga som deltar i arbetet har tystnadsplikt."

Som sina främsta uppgifter ser ALNA-kommittén att arbeta skadeförebyggande med alkohol- och narkotikafrågor inom företaget och att utgöra en samlad resurs när det gäller rådgiv-

60 8833/40

ning, information och utbildning inom dessa områden. De båda huvudmålen kan formuleras så här:

- Att påverka de anställdas attityder till missbruksfrågor och bredda deras kunskaper om såväl företagets som samhällets hjälpmöjligheter.
- Att i ett så tidigt skede som möjligt gå in och hjälpa missbrukare att inse situationens allvar och aktivt medverka till deras rehabilitering.

EN VETTIG AMBITIONSNIVÅ

– Vi var tidigt ute och hämtade erfarenheter från de företag som vi visste var duktiga på det här området, berättar Lars Wiklund, och idag vågar jag nog påstå att vi själva ligger väl framme och har en del att lära ut. Tycker också att man kan säga, att vi har en vettig ambitionsnivå. En utgångspunkt för vårt arbete är att inte ingripa i individens integritet. Vi tror också det är viktigt att koncentrera resurserna på dem som själva vill ha hjälp.

Att vi "ligger väl framme" bör nu inte tydas så, att allt är så bra att det inte kan bli bättre. Även om det är många chefer och kontaktmän som gör en mycket fin insats, är det fortfarande mycket som kan förbättras. Just rekryteringen av kontaktmän är exempelvis något som ALNA-kommittén inte lyckats så bra med som man hade önskat. Särskilt inte på tjänstemannasidan, där missbruket från främst karriärssynpunkt är mycket känsligare och dessutom betydligt svårare att upptäcka. Rekrytering och utbildning av kontaktmän är med andra ord en fråga som prioriteras. En respons på

denna artikel skulle man från kommitténs sida därför se som något mycket positivt.

Lars Wiklund:

– Trots de svårigheter vi haft och fortfarande har tycker jag, som jag nyss sa, att vi är ganska framgångsrika med hjälpinsatserna till alkoholmissbrukarna. I det sammanhanget vill jag gärna ha sagt, att jag är full av beundran över vad som uträttas på företagshälsovården. De insatser som görs av personalkonsulent och vissa fackliga förtroendemän icke att förglömma.

EN HELTIDSTJÄNST

Till sist några ord om dem som drar det verkligt tunga lasset i detta sammanhang och som gör det på ett sätt som enligt Lars Wiklund är värt all beundran. Det är **Ingrid Sandell** och **Rita Samuelsson** på företagshälsovården. På förmiddagarna delar de på en heltidstjänst för mottagning och rehabilitering av missbrukare – vilket i praktiken innebär alkoholmissbrukare – och på eftermiddagarna jobbar de som "vanliga" sjuksköterskor.

Varken Ingrid eller Rita är proffs på missbruksproblem, men de har ett påtagligt intresse för just dessa frågor som gemensam nämnare. Andra i sammanhanget betydelsefulla egenskaper: De är öppna och förtroendeingivande, de har lätt för att "få kontakt" och – inte minst viktigt! – de är goda lyssnare och samtalspartners.

Eftersom Rita för närvarande är mammaledig, får Ingrid berätta om hur de jobbar.

60 8833/39

Ingrid Sandell (bilden) och Rita Samuelsson på Företagshälsovården delar på en heltidstjänst för mottagning av missbrukare. Deras insatser är värda all beundran.

Foto: Bo Blinette, LME/HF

Statistiskt sett är det 2 000 alkoholmissbrukare enbart inom de svenska delarna av vår koncern. De allra flesta är dolda missbrukare och vanligast förekommande är det dolda missbruket av naturliga skäl på tjänstemannasidan. Även om just denna bild är arrangerad, lär det smygsupas i åtskilliga rum.

– Under de cirka fyra år vi haft mottagning för personer med alkoholproblem har vi haft kontakt med totalt ett 60-tal patienter. Av dessa är det ungefär en tredjedel som fortfarande besöker oss. Bara ett fåtal av våra patienter har sökt upp oss på eget initiativ. Anledningen kan då exempelvis ha varit en rattfylleriförseelse, som hjälpt vederbörande komma till insikt om att han borde göra ett allvarligt försök att ändra på sina dryckesvanor.

– Den allra vanligaste orsaken till att folk kommer till oss, är emellertid att deras alkoholproblem blivit så stora, att de fått svårigheter med att sköta jobbet. När det har gått så långt brukar det vara arbetsledaren, en kontaktperson eller någon annan person i omgivningen, som ser till att missbrukaren söker upp oss.

STÄLLER KRAV

En förutsättning för att Ingrid och Rita ska kunna hjälpa på bästa sätt, är att de känner till så mycket som möjligt om sina patienter. Därför ber de dem redan vid första kontakten att berätta om sig själva – om arbetet, hälsan och den sociala situationen och inte minst om hur de själva uppfattar sina alkoholvanor. På så sätt kan de också lättare bedöma, i vilken utsträckning de själva behöver hjälp att hjälpa. Det kan exempelvis handla om

Foto: Bo Blinette, LME/HF

Kemiskt sett ett lösningsmedel – för kroppen ett farligt gift

Alkohol är ett gift för kroppen – ett bedövningsmedel. Kemiskt sett är alkohol ett lösningsmedel med effekter som delvis påminner om andra lösningsmedels. Även om man kan känna sig pigg och väl till mods av alkohol i små mängder är dess effekt på hjärnan bedövande.

Alkohol har dessutom en cellskadande effekt. Varje "bläcka" medför att ett antal hjärnceller går under. Turligt nog har vi – även om det inte alltid märks! – ett ordentligt överskott av hjärnceller. Icke desto mindre medför flera års hög alkoholkonsumtion ofta allvarliga hjärnskador.

Alkohol som man dricker tas upp av matsmältningsorganen och passerar levern, som alltså tar emot de värsta smällarna. Alkoholkonsumtion under en längre period kan medföra förfettning och ökad bindvävsinlagring av levern, dvs vad vi i dagligt tal brukar kalla fett- och skrumplever.

Alkohol kan även skada övriga organ som hjärta och njurar och påverkar dessutom muskulaturen. Vid många fall av magkatarr och magsår finns alkohol med i bilden som bidragande faktor. Det finns också anledning understryka, att alkoholmissbrukare praktiskt taget alltid har ett sämre allmänt hälsoläge än andra. De är mer mottagliga för olika sjukdomar och dödligheten är också högre än normalt.

Var går då gränsen för en riskfri alkoholkonsumtion? Med andra ord: Hur mycket vågar man dricka utan att riskera några allvarliga följder?

Frågan är egentligen omöjlig att besvara. Det finns de som klarar ett dagligt drickande ganska länge och väl både vad gäller hälsan och den sociala biten. För andra kan redan ett par starköl om dan vara början till det hälsomässiga och sociala raset. De fysiska, psykiska och sociala förutsättningarna är olika från person till person, vilket i sin tur innebär att också riskerna varierar.

Begreppet alkoholberoende kan definieras på olika sätt. Den definition som enklast och rakast förklarar vad det handlar om, är den som säger att den måttlighetsfulla drinkaren blir alkoholberoende i samma stund som han tappat kontrollen över sin förbrukning. Problemet är bara att beroendet ofta smyger sig på så omärkligt, att det är svårt att upptäcka när man så att säga går över gränsen. En alltför vanlig attityd – den gäller även narkomaner och andra missbrukare – är att man hittar på mer eller mindre finurliga ursäkter för sitt missbruk och intalar både sig själv och andra, att man kan sluta nästan när som helst.

Alltför ofta är det just det man inte kan. Och nästan aldrig utan hjälp från omgivningen, som för det mesta reagerar för sent eller inte alls.

ekonomiska eller sociala problem, som personalkonsulenten har bättre möjlighet att klara. I vissa fall kan också läkare behöva kopplas in.

– Vi brukar också börja med att ställa krav, säger Ingrid. Det gäller exempelvis krav på att besöken hos oss ska vara regelbundna och ofta återkommande, vilket till att börja med innebär dagliga besök. Ofta behövs också avvänjningsmedicin sättas in och då kräver vi av patienterna att de ska acceptera en längre tids medicinering, minst ett halvt år. När de efter någon vecka mår bra igen tror de ofta att de

kan klara sig utan vidare hjälp från vår sida och då är risken för återfall mycket stor. Återfall betraktar vi inte som någon katastrof, men vår strävan är att de ska bli så få och korta som möjligt.

Slutligen försöker vi också motivera våra patienter till att ta upp någon hobby och att försöka skapa kontakter utanför arbetet. I första hand rekommenderar vi då Länkarna eller någon annan organisation som arbetar för nykterhet. Det är nämligen viktigt att de får stöd och hjälp även utifrån.

Kåbe Lidén

INGELSTA...

Forts från sid 8.

tillverkare att köpa svenskt, att sluta upp med att "gå över än".

FÅ NYA JOBB

Ericssons satsning på mönsterkortfabriken i Ingelsta gör nu anläggningen till såväl en av de största som effektivaste i Europa. 70 miljoner kronor kostar den nu snart färdigställda utbyggnaden, varav nästan hälften läggs på den tekniska utrustningen.

Men skapas det några nya arbetstillfällen? KONTAKTEN har frågat Karl-Ulrik Nilsson, som är personalchef vid Ingelstafabrikerna.

– Nej någon större personalökning, i förhållande till nuvarande nivå, ser vi inte som aktuell. Under våren har en del förberedelser skett genom viss rekrytering och utbildning av speciellt serviceteknisk personal.

– När det sedan gäller operatörsuppgifter, kommer behovet i så stor utsträckning som möjligt att täckas genom interna omflyttningar samt genom personalöverföring från Ingelstafabriken. På tjänstemannaområdet har en mindre personalökning skett under förra året och under första delen av detta. Den ökningen täcker även det behov som starten av den nya fabriksdelen innebär.

FACKET – GANSKA LJUS FRAMTID

Inom verkstadsklubben vid Ingelsta (som består av två fabriker: mönsterkort- och kretskortfabrik) har man med intresse följt tillbyggnaden av mönsterkortdelen. Främst kanske av den anledningen, att här skyttade en del nya jobb bakom knuten.

– Här vid Ingelsta har vi sedan 1976 tappat närmare 700 jobb, säger klubbens ordförande Sven Ljungberg. Mot den bakgrunden såg vi fram emot denna höst, då här enligt de besked som till en början gavs skulle nyanställas omkring 150 människor. Så blir det nu tyvärr inte. Förra året togs nämligen plötsligt delar av vår produktion bort inom kretskorttillverkningen och flyttades över till Visby. Effekten av detta blir nu att endast ett 25-tal nya operatörer behöver anställas, resten av jobben besätts genom interna omplaceringar.

Verkstadsklubben ser dock ändå positivt på företagets investeringsvilja. Vi kan nog i alla fall se ganska ljus på framtiden, menar Sven Ljungberg.

Lennart Nilsson, LME/IN

TRE VECKOR I KINA (I)

En LME-pensionär berättar om resan dit med Transsibiriska Järnvägen och om upplevelserna i "Mittens Rike"

Reseskildringen inleds med några få intryck från Moskva, där den Transsibiriska Järnvägen inleder den långa färdens till Kina – "Mittens Rike" – från Jaroslavska-stationen.

Men egentligen så började resan för oss – en grupp om 23 svenskar – med visumansökningar, fotografering och vaccinationer; med studier av ett rikt urval kina-litteratur, som resebyrå "Svensk-Kinesiska" försåg oss med vid en heldagsinformation på Hotell Sheraton i Stockholm.

MOSKVA

Man kan inte undgå att imponeras av denna åttamiljonersstad, där enbart tunnelbanesystemet är en upplevelse med sina av provinskonstnärer utsmäckade stationer. Konstverken visar upp spännande och oftast färgsprakande motiv från olika delar av Sovjetunionens vidsträckta välle.

Intressant är också Folkhushållningsutställningen med industri- och jordbruksprodukter, från jetplan och raketer för rymdforskning till potatisland och äppelodlingar. Utställningsparken frestar sinne och öga med vattenkonster och fontäner. Vackrast av dem alla är nog den stora fontänen "Stenblomman".

Kreml, Röda Torget med Leninmausoléet och Vasiljikatedralen utgör något av ett "måste" för moskvaturisten. Liksom tsarens kröningskyrka "Uspenskijskatedralen" och klocktornet "Ivan Velikij" med den förgyllda lökkupolen samt naturligtvis "Slottet", sovjets regeringsbyggnad.

"TRANSSIBIRSKAN"

Det långa tåget rullar ut från Jaroslavska-stationen. Äventyret börjar.

Sju nätter har vi framför oss. 900 mil ska tillryggaläggas. Fyra män med olika vanor (och ovanor) ska samsas i en kupé, som är mindre än jag föreställt mig.

Dagar och nätter avlöser varandra. Den ena dagen är den andra lik. Tråkigt? Inte alls!

Landskapet, som drar förbi, skiftar ideligen karaktär. I olika kupéer samlas vi i större eller mindre grupper för pratstunder och historieberättande; te eller pulverkaffe finns då alltid med i bilden. Vi har måltider att passa och när tåget gör uppehåll motioneras det på perrongerna.

I varje vagn tjänstgör två tågvärdinnor. De städar kupéerna, håller tevattnet varmt i samovaren och månar i övrigt på olika sätt om vår trivsel.

Ett par ryska familjer är med i vår vagn. Teckenspråket kommer flitigt till användning. Vi har rika tillfällen att jämföra ryska och svenska barn; inget gnäll, inte ett pip hörs under de tre–fyra dagar vi reser tillsammans. Storssystemet på 8–9 år håller hela tiden lillebror och en liten kusin sysselsatta.

Efter Perm, 113 mil från Moskva, passerar vi Uralbergen. På natten! Besvikelsen är stor – jag känner mig lurad på något jag drömt om. Världen tar ju slut bortom Ural, enligt ett bevingat uttryck.

Vi färdas genom Sibirien, det enorma landet med trädlösa tundror så långt ögat når eller med Tajgan – de stora vidderna med barrskog. Ödligt belägna industrier omgivna av klondykeliknande bebyggelse dyker plötsligt upp för att snabbt åter försvinna. "Novosibirsk". "Krasnojarsk". Man fryser nästan öronen av sig, när man hör de namnen. Nu i början av september har löven redan gulnat och telefonträdarna utmed järnvägen ser ut som grova, vita ulltrådar. Vintern kommer snabbt här och är mer än sträng.

Landskapet börjar bli mer kuperat. Tåget slingrar sig mellan höga berg fram mot Bajkalsjön. Vi kör genom Irkutsk och passerar på en hylla i berget och med en vidunderlig utsikt över Bajkalsjöns södra ände. Sjön har större vattenvolym än Östersjön, trots att den är tolv gånger mindre till ytan, men så är den också världens djupaste insjö med sina dryga 1 700 meter som mest.

Dagen efter sprider sig en förvåntansfull stämning i vagnen. Vi närmar oss Kina, målet som vi under fem dygn rest mot. Men först ska vi ut ur Sovjetunionen. Och det tar tid. Vi finner att visitationen på tåget är väl omständlig och utan det allra minsta lilla leende.

Så åker vi mot kinagränsen. Rubler får man inte föra ut ur landet. Så det blir sprängmarsch mot växelkontoret. Och där tar det också tid. När vi kommer tillbaka har det långa tåget fått nya boggier. Fantastiskt, på mindre än två timmar. Synd att vi gick miste om den aktiviteten.

Svensk LME-pensionär på "Himmelska Fridens Torg" i Peking. I bakgrunden ingång till "Förbjudna Staden".

PEKING – KULTURSTAD MED PULSERANDE LIV

En ny restaurangvagn har kopplats till med kinesiskt kök. Nu ska vi börja äta med pinnar – ris och sju till tio rätter vid varje måltid. Det går inte att frigöra sig från tanken, att det ligger propaganda i detta.

En svensktalande guide har anslutit sig. Det är en ung språkstuderande flicka från Pekings Universitet, som ska ta hand om oss under hela den tre veckor långa resan i Kina. Det blir besök i storstäderna Peking, Xian, Chengdu och Kanton, alla med över tre miljoner invånare, samt Loyang med "bara" 910 000 själar.

Fredag morgon, en vecka efter avresan, lämnar vi tåget i Peking eller Beijing, vilket är en omskrivning av det kinesiska teckenspråket till västerländska ljud. Staden med sju miljoner människor på 17 800 km² (Stockholm har 190 km²) tog emot med en blekgul morgonsol och ett nästan bedövande folkliv. Bussar, lastbilar, taxi och en massa människor trängs med cyklister, som far hit och dit likt myror i en stack. Alla utnyttjar sina möjligheter att signalera.

Vi besöker "Den förbjudna staden", som var kejsarpalats under Kinas två sista dynastier. Där finns 9 000 rum och salar, som totalt täcker 720 000 m²! Vi ser på "Sommarpalatset", vackert beläget vid Kunmingsjön och vi reser upp till Badaling, där turistnäringens triumfkort "Kinesiska Muren" är lättast att nå från Peking. Den började byggas cirka 200 år före Kristus och sträcker sig från Gula havet genom landets norra delar till inre Mongoliet, vilket blir över 400 mil. Vi besöker Zoo och tittar på massor av djur och då också pandan, i frihet endast i sydvästra Kina och på Himalajas sydsluttningar. Världens största i sitt slag är "Himmelska Fridens Torg" med Maos mausoleum. Hit går varje rättänkande kines – om han har möjlighet – för

T v: Vår svensktalande guide var en ung språkstuderande från Pekings Universitet. Ovan: Märkliga arbetsredskap trafikerande städernas gator.

att betyga den bortgångne ledaren sin aktning.

Kollektivet utgör en av grundstenarna i Kinas ideologi. Ändå ser jag här fler människor, än jag väntat mig, i avvikande klädsel. Och dessutom bär många upp sin "standardiserade" kostym med sådan värdighet, att de ser eleganta ut.

Med västerländsk måttstock mätt, lever den genomsnittlige kinesen under knapphetens stjärna. Att han ändå verkar så glad och nöjd funderar jag mycket över. Ligger det i mentaliteten, framsprungen ur ett mångtusenårigt kulturellt och andligt klimat? Alla dessa egna företagare till exempel med verksamheten under bar himmel; de sitter glatt samspråkande på sitt karaktäristiska hukande sätt och väntar på att få laga ett par skor, en cykel eller kanske att få klippa håret på någon förbipasserande. Jag ser också grönsakshandlare med hela sitt varulager upptravat direkt på trottoaren. Och jag filosoferar vid en skjutbana – provisoriskt avspärrad med ett snöre från gångbanan – med en ringad wellpapp-

skiva som måltavla; sådan glädje som de här ungdomarna visar hittar man sällan vid Gröna Lunds eleganta skjutbanor.

Saknar kinesen temperament? Jag ser en liten grabb på en folkkommun, som blev utan karameller, när en svensk delade ut godiset. Nog kämpade killen, men förgäves. Tro nu inte att han grät eller visade humör. Ånej, han såg möjligen lite besviken ut. Och var möter en turist en sådan uppmärksamhet som i Kina? Du stannar upp i tio sekunder och genast omsvärmas du av 20–30 människor, som intresserat granskar dig. Du är helt enkelt en exotisk figur, som man inte ser var dag. Om någon i mängden kan engelska, så var så säker på att du blir utfrågad. Detta intresse beror nog mera på vetgirighet, en önskan att lära, än på nyfikenhet. *

Kinaberättelsen av Stig Jonasson, pensionerad i fjol från LM Ericssons avdelning för systemkonstruktion (transmissionssystem), avslutas i nästa KONTAKTEN, som utkommer i slutet av augusti.

Grönsakshandel med varulagret direkt på trottoaren.

IN MEMORIAM

Ivar Ahlgren

Fd verkställande direktören i SRA Communications AB Ivar Ahlgren har avlidit. Han skulle ha fyllt 70 år i år.

Efter civilingenjörsexamen (elektro) på KTH i Stockholm anställdes han 1935 på Svenska Radioaktiebolaget (SRA) som laboratorieingenjör. 1959 blev han teknisk direktör i bolaget och efter ytterligare två år bolagets verkställande direktör. Han gick i pension 1977 efter att ha ägnat hela sitt verksamhetsliv åt Svenska Radioaktiebolaget.

Till sin död var Ivar Ahlgren medlem av styrelsen för bolaget samt ordförande i AB Teleplans och AB Transvertex styrelser. Han var även styrelseledamot av Luftfartsverkets styrelse under åren 1966 till 1977.

Ivar Ahlgren var en mycket kunnig tekniker och en av pionjerna inom landmobilradio i Sverige. Då polisradionätet i Sverige skulle byggas under andra världskriget var han med om att välja framtida moduleringsprincip, FM, och fick sålunda en banbrytande ställning inom modern VHF/UHF radioteknik.

Ivar Ahlgren var teknisk ledare vid framtagning av ett av världens första automatiska biltelefonnät i Sverige på 1950-talet, cirka 30 år före vårt moderna NMT-nät. Idéerna var riktiga, men tekniken möjliggjorde inte en ekonomisk lösning.

Som företagsledare var han modern och lade en solid grund till nuvarande Ericsson Radio Systems AB, (ERA). Han hade en ledarstil som karaktäriserades av långt driven decentralisering med stort förtroende för medarbetarna, vilka han gav stor frihet. Ivar Ahlgren var själv saklig och det var en egenskap som han satte främst hos sina medarbetare. Ett alltigenom levande skarpsinne parat med medmänsklighet och humor var också utmärkande drag hos honom.

För oss som hade förmånen att arbeta med Ivar Ahlgren kommer hans livsgärning att vara förpliktande och inspirerande.

Åke Lundqvist, VD i ERA

Göte Fernstedt

Direktör Göte Fernstedt har avlidit i en ålder av 79 år.

Han inledde sitt, som det skulle visa sig, långa yrkesverksamma liv hos LM Ericsson redan 1926. Efter ingenjörsexamen 1929 började han året därpå arbetet som montageingenjör i Mexiko. Detta varade till 1934, då han inledde ett cirka årslångt uppdrag i Brasilien som försäljningsingenjör. Därefter tjänstgjorde han åren 1935–1945 i Colombia, som chef för LMEs verksamhet där.

Efter kriget till sin pensionering 1969 ansvarade han inom direktionssvdelningen för försäljningsfrågor (Df) för i första hand de Latinamerikanska och Iberiska marknaderna, men även för några asiatiska. Till direktör utnämndes Göte Fernstedt år 1954.

Göte Fernstedt startade sin Ericsson-karriär som en skicklig och omsorgsfull montageingenjör, men uppmärksammades snart för sin mångsidiga begåvning: språkligt, säljande, kontaktskapande och psykologisk.

Götes eminenta försäljningsförmåga firade många triumfer under årens gång. Med inledning i Medellin, Colombia, Ericssons första storkontrakt i Latinamerika (1937), visade han att kommunala och statliga telefonförvaltningar i den världsdelen var väl värda att satsa på och kontrakten följde slag i slag efter kriget.

Ericsson har, icke minst på av Göte byggd grund, hittills (1983) fått beställning på och levererat cirka 9 miljoner telefonlinjer i Latinamerika, varav i Colombia, Götes favoritland, 1,7 miljoner.

Dessa leveranser har betytt många manår av sysselsättning för svensk arbetskraft på alla nivåer. Många svenskar har därför anledning att vara tacksamma för hans insatser.

Likaledes har mer än miljonen människor, verksamma med telefondrift i Latinamerika, fått en intressant och meningsfull utkomst i skötseln av ständigt växande telefonnät med svensk teknik. Med andra ord Göte, hans kolleger och medhjälpare insåg tidigt att Ericsson kunde göra en värdefull biståndsinsats som gagnade utvecklingen i den iberio-amerikanska världen samtidigt som arbete och

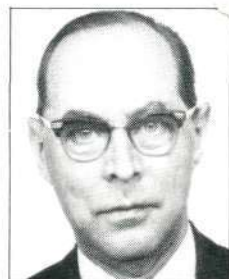
forskning stimulerades också hemma i Midsommarkransen.

Som pensionär var Göte aktiv i Samlarförbundet Nordstjärnan och ådagalade där ett brinnande intresse för samlingar och utställningar av många gamla föremål. En annan sammanlutning "ST" (Stockholmstelefon) med medlemmar ur Televerket och Ericsson, hade i Göte en glad och tongivande representant.

Det är alltså vänner i många kretsar som med aktning och tacksamhet minns Göte Fernstedt. Men kanske mest tacksamma av alla är vi som arbetat tillsammans med honom, både ute på fältet och i Stockholm. Tacksamma för den inspiration, klokhet, idérikedom, godhet och vänskap som han under sina verksamma Ericssonår förmedlade till oss.

Lars Mjöberg

Sven Gunnar Friberg

Civilingenjör Sven Gunnar Friberg har avlidit i en ålder av 77 år. Därmed har ännu en av pionjerna på den under så många år viktiga latinamerikanska marknaden gått ur tiden.

Efter examen vid KTH arbetade Sven Gunnar några år vid LM Ericssons huvudkontor i Stockholm som offertingenjör. Under tre år var han sedan verksam utanför koncernen, bland annat hos Jugnerbolagen.

År 1938 återvände han till LME för utlanstjänst i Brasilien, där han blev VD för dotterbolaget Ericsson do Brasil (EDB), en befattning han innehade fram till 1949, dvs under hela världskriget.

Förbindelserna med Sydamerika var tidvis besvärliga, men med viljestyrka och fantasi förde han EDB framåt och kunde glädja sig åt Ericssons expansion med införande av automattelefoni i många städer i detta väldiga land.

Han var en av initiativtagarna till bildandet av Svenska Föreningen i Rio de Janeiro och blev dess förste ordförande. För sin insats där tilldelades han Vasaorden.

Under finska vinterkriget 1939 och påföljande krig löd parollen "Finlands sak är vår". Sven Gunnar med fru

Forts på sid 23.

KCM i badminton och bordtennis:

SONJA SUCKAREN RENA SUCCÉN!

Ericssonföretagens Idrottsförbund har gjort det till en trevlig vana att förlägga ett antal koncernmästerskap till trivsel- och fotbollsstad (före detta, kanske?) Norrköping.

LM-are från tre fabriker i denna östgötstad har nämligen under en följd av år bjudits på bowling, friidrott och fotboll samt två gånger på raken badminton och bordtennis. Och nu i år var det dags för en trippel i de två sistnämnda, sedan det strulat till sig på annat håll i landet, och Ingelsta ryckte in som reservarrangör.

Uppskattningsvis så kom det 175 deltagare till de båda tävlingarna, vilket är något mindre än förra året.

Moderbolagets representanter kom från Stockholm (HF), Karlskrona, Katrineholm, Kristianstad, Mölndal, Söderhamn, Visby, Östersund samt självklart från Norrköping (IN och NG).

Dotterbolag som ställde upp var Ericsson Information Systems i Bollmora, Järfälla och Linköping, ELLEMTel UtvecklingsAB i Älvsjö, LM Ericsson Telemateriel i Stockholm/Bollmora, Rifa i Kista och Kalmar, Sieverts Kabelverk i Sundbyberg samt SRA Communications i Kista och Kumla.

Sedan tävlingarna ägde rum har, som säkert de flesta känner till, SRA bytt namn till Ericsson Radio Systems (ERA) och MI-divisionen överförs till detta nybildade dotterbolag.

BADMINTON

KONTAKTEN tittade först in i Norrköpings Racketstation för att se Ericssons badmintonelit göra upp om KCM. Från läktaren kunde vi genast konstatera att tävlingarna som vanligt höll god klass.

Från herrsingelns avgörande stunder kan vi rapportera om fighter mellan idel gamla bekanta: karlskronaiten (numera HF-anställd) **Gunnar Sahlén** fanns med förstås, HF:s alerte **Tommy Larsson** och så den alltid duktige **Peter Kotlinski**, RIF/Kista.

Och visst fick läktarfolket se en repris av förra KCM-finalen, 1981. Den här gången lyckades emellertid Peter besegra den gamle mästaren Gunnar. Efter en tätt match blev till slut resultatet 15-10, 15-11.

Damsingeltiteln gick detta år till en för oss ny, trevlig bekantskap: **Monica Eriksson** från ELLEMTel som i en välspelad finalmatch mötte och besegrade **Eva Lycksén**, LME/HF, i två raka set med 11-7, 11-7. Eva fick dock plåster på eventuella sår när hon tillsammans med **Ann Järgklev** spelade hem guld till HF i dubbeln.

Arrangerande Ingelsta rymmer en hel del goda badmintonspelare. Ett par medaljer blev nu skörden, men KONTAKTEN tror sig veta att det kunnat bli fler om duktiga, B-klassade **Lena Byrge** kommit till spel. Nu valde Lena istället att dra det tunga lasset som organisatör av tävlingarna. Skarpt gjort, tycktes det allmänt.

BORDTENNIS

För två år sedan sopade ett gäng från Söderhamn bort nästan allt motstånd från bordtennisborden och reste hem med massor av guld och annat glitter i väskan.

Riktigt samma visa blev det inte nu. I frånvaro av bland annat duktige **Göran Edberg** som i dessa dagar var inblandad i stora SM-slutspelet, blev det bara två titlar. Den tun-

ga singeltiteln fixade **Mats Hagberg**, när han i finalen slog stockholmare **Bernth Roman**, 21-12, 21-8.

Söderhamns välkände **Kjell Risberg** lade av gammal vana beslag på KCM-titeln i oldboysklassen. Vid förra KCM minns vi att Kjell klagade över diskbräck. Av den skadan syntes inte ett spår, när han finalslog norrköpingsliraren **Janne Lagerström**, NG. Siffrorna skrevs i den matchen till 21-10, 21-11, ungefär samma som när de båda möttes 1981. När Datasaab blev ett med Ericsson fick vi duktiga pingis-tjejen **Sonja Suckaren** med i köpet! Flickan i fråga kunde nu, i sitt första KCM, hämta två guldplaketter efter paradespel i såväl singel som mixed.

Lägg gärna till att Sonja ställde upp i den öppna herrsingeltävlingen och där slutade på en mycket meriterande sjätte plats, så förstår du att den flickan har kapacitet...

Sonja Suckaren vann singeltiteln i en match mot mölndalsflickan **Inger Nilsson** med 21-91, 21-5. Mixedvinsten grejade hon i fint samspel med **Göran Bäckman**. Paret mötte LME/HF:s **Bernth Roman/Lena Frånberg** i en segsliten historia, som slutligen skrevs till 21-8, 19-21, 21-7.

Med facit i handen kan vi nu efter drabbningarna i Norrköping konstatera att bordtennistitlarna denna gång fördelas jämnt. Sålunda fick Söderhamn, Ericsson Information Systems, Norrköpingsfabriken (NG) och Mölndalanläggningen två titlar var.

Återstår så bara att buga och bocka för alla duktiga badminton- och bordtennisare som valt att resa till detta KCM, samt för arrangörerna i Ingelsta.

Lennart Nilsson, LME/IN

RESULTAT

BADMINTON. Damsingel 1: 1) Monica Eriksson, ELLEMTel, 2) Eva Lycksén, LME/HF, 3) Zora Jonevska, LME/Ingelsta Mönsterkorfabrik. **Damsingel 2:** 1) Ann Järgklev, LME/HF, 2) Ingrid Krusenborn, LME/HF, 3) Ann Fransson, LME/HF. **Damdubbel:** 1) Järgklev/Lycksén, LME/HF, 2) Svensson/Krusenborn, LME/HF, 3) Jonevska/Westblad, LME/Ingelsta Mönsterfabrik. **Herrsingel:** 1) Peter Kotlinski, Rifa/Kalmar, 2) Gunnar Sahlén, LME/HF, 3) Tommy Larsson, LME/HF. **Herrdubbel:** 1) Kotlinski/Gustavsson, Rifa/Kalmar, 2) Rost/Remdahl, ELLEMTel, 3) Andersson/Sandgren, LME/Karlskronaanläggningen. **Oldboys, singel:** 1) Helmut Kegl, EIS/Bollmo-

Sonja Suckaren från EIS i Järfälla tog sitt första pingis-KCM i singel och senare även i mixed.

I en tätt final slog Rifas Peter Kotlinsky (nedan) regerande mästaren i badminton Gunnar Sahlén, LME/HF, med 15-10, 15-11.

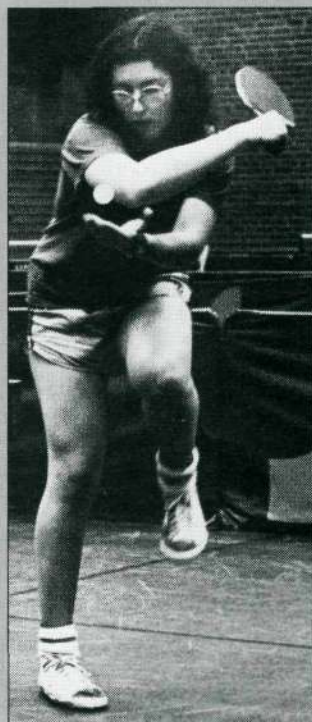

Foto: Petr Zetrepalek, LME/SM

raanläggningen, 2) Sören Konradsson, LME/Katrineholmsfabriken, 3) Birger Tilving, LME/Karlskronaanläggningen. **Oldboys dubbel:** 1) Ohlsson/Nyman, LME/Karlskronaanläggningen, 2) Esbjörnsson/Enarsson, LME/Karlskronaanläggningen, 3) Kegl/Stenqvist, EIS/Bollmoraanläggningen. **Mixed:** 1) Rost/Eriksson, ELLEMTEL, 2) Larsson/Krusenborn, LME/HF, 3) Olofsson/Jingkle, LME/HF.

BORDTENNIS. Damsingel: 1) Sonja Suckaren, EIS/Järfälla, 2) Inger Nilsson, LME/Mölnålsanläggningen, 3) Lisbeth Bäck, LME/Mölnålsanläggningen. **Damdubbel:** 1) Bäck/Nilsson, LME/Mölnålsanläggningen, 2) Eneroth/Magnusson, LME/Kristianstadsfabriken, 3) Dahl/Sweitz, LME/HF. **Herrsingel:** 1) Mats Hagberg, LME/Söderhamnsfabriken, 2) Bernth Roman, LME/HF, 3) Kenneth Svensson, LME/Norrköpingsfabriken. **Herrdubbel:** 1) Svensson/Johansson, LME/Norrköpingsfabriken, 2) Olsson/Hagberg, LME/Söderhamnsfabriken, 3) Risberg/Ellgren, LME/Söderhamnsfabriken. **Oldboys, singel:** 1) Kjell Risberg, LME/Söderhamnsfabriken, 2) Jan Lagerström, LME/Norrköpingsfabriken, 3) Bo Andersson, LME/Karlskronaanläggningen. **Herrjuniorer, singel:** 1) Bengt Johansson, LME/Norrköpingsfabriken, 2) Kari Alakorpi, LME/Ingelsta Mönsterkorfabrik, 3) Jan Lindwall, LME/Ingelsta Mönsterkorfabrik. **Mixed:** 1) Bäckman/Suckaren, EIS/Järfälla, 2) Roman/Frånberg, LME/HF, 3) Tyskling/Sweitz, LME/HF. **Lagtävling:** 1) LME/Mölnålsanläggningen, 2) LME/HF, 3) LME/Kristianstadsfabriken.

KCM i simning:

TVÅ NYA REKORD

Koncernmästerskapen i simning avverkades lördagen den 9 april, arrangerad av LM Ericsson i Karlskrona. Redan i första grenen, seniorernas 100 m bröstsim, slog en av tävlingarnas stora till, Leonard Bielicz från dotterbolaget LM Ericsson Telemateriel (LMS) och tjänstgörande i Göteborg.

Leonard vann distansen på 1.22,3 min och fortsatte sedan med att sätta nytt mästerskapsrekord på 50 m fritt med 25,5 sek. Därmed raderades resultatet 25,7 sek ut, satt 1979 av Rolf Pettersson, LME/HF.

Nytt KCM-rekord blev det också i klassen 50 m frisim för damer. Elisabeth Fallkvist från Ericsson Radio Systems (ERA) i Kumla spikade det nya rekordet till 25,5 sek. Hon hade själv det gamla från 1981 på 30,2 sek. En ordentlig putsning alltså.

Som ensam i klassen 50 m ryggsim för damer fick Elisabeth ställa upp i herrklassen i stället. Det gjorde hon med bravur och vann alltså både damernas och herrarnas 50 m ryggsim på 34,9 sek.

En annan simmare som utmärkte sig var Jan Törnell från LME/HF. Han erövrade tre KCM-titlar – 50 m bröst oldboys, 50 m bröst veteraner och de nya grenen 50 m fritt veteraner.

Håkan Wassdahl tog hem segern åt arrangörsklubben Karlskrona i 50 m frisim oldboys. Karlskrona vann även lagkapp 3 x 50 m för oldboys. Den andra lagkappen över samma distans vanns av LME/HF lag 1.

Slutligen blev det tredubbel vinst för ERA i Kumla på damernas 50 m bröstsim genom Ing-Marie Hermansson, Elisabeth Fallkvist och Eva Åkesson.

RESULTAT

100 m bröstsim, seniorer: 1) Leonard Bielicz, LMS/Göteborg, 1.22,3, 2) Niklas Ramström, LME/HF 1.24,9, 3) Pe-

Foto: Håse Ericsson, LME/KA

Här är medaljörerna i herrseniorernas 50 m ryggsim. Segrade gjorde sensationellt Elisabeth Fallkvist från Ericsson Radio Systems i Kumla (i mitten), som fick tävla i herrklassen i denna gren. T v Niklas Ramström, LME/HF (silver) och t h Lars Wiberg (brons) från LM Ericsson Telemateriel, Göteborg.

ter Fallkvist, ERA/Kumla, 1.26,8. **50 m bröstsim, oldboys:** 1) Jan Törnell, LME/HF, 41,7, 2) Håkan Wassdahl, LME/Karlskronaanläggningen, 43,7, 3) Ove Karlberg, LME/HF, 45,3. **50 m bröstsim, damer:** 1) Ing-Marie Hermansson, ERA/Kumla, 44,0, 2) Elisabeth Fallkvist, ERA/Kumla, 44,2, 3) Eva Åkesson, ERA/Kumla, 48,5. **50 m bröstsim, veteraner:** 1) Jan Törnell, LME/HF, 44,8, 2) Bertil Noro, LME/HF, 47,5. **50 m frisim, seniorer:** 1) Leonard Bielicz, LMS/Göteborg, 25,5 (KCM-rekord), 2) Niklas Ramström, LME/HF, 27,5, 3) Robert Pettersson, LME/HF, 28,8. **50 m frisim, oldboys:** 1) Håkan Wassdahl, LME/Karlskronaanläggningen, 31,2, 2) Jan Törnell, LME/HF 31,9, 3) Ove Karlberg, LME/HF, 32,9. **50 m frisim, damer:** 1) Elisabeth Fallkvist, ERA/Kumla, 29,9 (KCM-rekord), 2) Eva Åkesson, ERA/Kumla, 40,0, 3) Ing-Marie Hermansson, ERA/Kumla, 43,5. **50 m frisim, veteraner:** 1) Jan Törnell, LME/HF, 37,8, 2) Stig Alexandersson, LME/Karlskronaanläggningen, 40,1, 3) Bertil Noro, LME/HF, 43,7. **50 m ryggsim, seniorer:** 1) Elisabeth Fallkvist, ERA/Kumla, 34,9, 2) Niklas Ramström, LME/HF, 36,0, 3) Lars Wiberg, LMS/Göteborg, 37,4. **Lagkapp 3 x 50 m, herrar:** 1) LME/HF lag 1, 1.29,7, 2) LMS/Göteborg, 1.32,5, 3) ERA/Kumla, 1.39,4. **Lagkapp 3 x 50 m, oldboys:** 1) LME/Karlskronaanläggningen, 1.44,7, 2) LME/HF, 1.47,6.

KCM i handboll:

KARLSKRONA OCH MÖLNDAL MÄSTARE

Efter raffinerat taktiskt spel signerat av lagledaren Alf Rosendahl vann Karlskrona årets final i koncernmästerskapen i handboll i herrturneringen genom att i finalen besegra ELLEMTEL med 13-8. I damspelet försvarade ERA/Mölnåls sin mästartitel från Kristianstad för två år sedan. Det hela avgjordes i Karlskrona idrottshall 9-10 april.

Åtta lag kom till spel i herrklassen som avverkades i två grupper med följande slutspel. De två bästa lagen i varje grupp gick alltså till semifinalerna. Från gruppspelen kan rapporteras att ELLEMTEL där slog Karlskrona med 14-10. Vidare imponerade Rifa/Gränna med piggt och initiativrikt spel och gick till finalspelet i sitt andra framträdande i KCM.

HF-målvakten och veteranen **Hans Ohlsson** fick dessutom ett litet extrapris för att göra något i handboll så ovanligt som att hålla nollan då HF vann över Kristianstad lag II med 12-0.

Till slutspelet gick ELLEMTEL, Karlskrona, Rifa/Gränna och Kristianstad lag 1.

I den första semifinalen krossade ELLEMTEL i sitt första KCM-deltagande Kristianstad lag 1 – nu utan förre storspelaren **Bosse Johansson** – med 20-7. I den andra fick Karlskrona skärpa sig för att slå Rifa/Gränna med 11-6.

Rifa/Gränna har ett storlag i vardande och ett populärt inslag före varje match var att grännagrabarna kastade upp polkagrisar till publiken. Laget knep också rättvist tredje plats efter 8-6 mot Kristianstad 1.

I finalen var ELLEMTEL favoriter med tanke på tidigare matcher. Det blev en jämn och spännande tillställning och det var först i andra halvlek som Karlskrona kunde gå loss med ett par mål. Slutresultatet blev 13-8 sedan Karlskrona lyckats neutralisera ELLEMTELS kanonskyttar **Lars-Ake Stenström**, **Hans Blad** och **Lars Aleus**.

I det segrande laget märktes framför allt **Thore Anders-**

Karlskronaanläggningens segrande herrlag. Bakre ledet fr v lagledaren **Alf Rosendahl**, **Lennart Henricsson**, **Nils-Bertil Svensson**, **Torbjörn Johansson**, **Ake Pettersson** och **Stig Olausson**. Främre ledet fr v **Thore Andersson**, **Edo Arvidsson**, **Bengt Jändel** och **Christer Sennerlin**.

Koncernmästarinnorna från Ericsson Radio Systems (ERA) i Mölndal heter **Helen Larsson**, **Marie Ramstedt**, **Siv Nyman**, **Lena Ahlstedt**, **Pia Merero**, **Lisbeth Bäck**, **Mona-Lisa Persson**, **Eva-Lotta Englund**, **Karin Lennartsson** och **Elisabeth Engström**. Lagledare **Bert Johansson**, som också är ordförande i MÖ:s idrottsklubb.

son, **Bengt Jändel**, **Torbjörn Johansson** och **Nils-Bertil Svensson**. Och så givetvis den glade lagledaren **Alf Rosendahl**.

Damerna – fem lag – spelade en enkelserie där alla mötte alla. ERA/Mölndal gick obesegrade genom hela turneringen och vann därmed KCM för andra gången i rad.

I det väl samspelade mölndalslaget snurrade det mesta kring speluppläggarna **Lena Ahlstedt** och **Lisbeth Bäck**.

Tvåa blev HF efter en målskillnadsaffär med EIS/Linköping (tre) och Kristianstad.

Hasse Ericsson, LME/KA

RESULTAT

Herrar, final: LME/Karlskronaanläggningen – ELLEMTEL/Älvsjö 13-8. **Semifinaler:** ELLEMTEL/Älvsjö – LME/Kristianstadsfabriken I 20-7, LME/Karlskronaanläggningen – RIF/Gränna 11-6. **Match om 3:e pris:** RIF/Gränna – LME/Kristianstadsfabriken I 8-6.

Damer: 1) ERA/Mölndal, 46-15, 8 poäng, 2) LME/HF, 26-17 4 p, 3) EIS/Linköping, 22-29, 4 p, 4) LME/Kristianstadsfabriken, 21-32, 3 p, 5) LME/Karlskronaanläggningen, 20-42, 0 p.

Foto: Anders Cullerfors, LME/KA

IN MEMORIAM...

Forts från sid 20.

Ragnhild deltog med energi i organiserandet av hjälparbete och insamlingar. Många skeppningar av åtråvärda varor gick sålunda från Brasilien till norden och broderlandet Finland. Som erkänsla tilldelades **Sven Gunnar** den förnämliga utmärkelsen "Finlands Vita Ros" (FVR-orden).

Mellan åren 1949 och 1954 var **Sven Gunnar Friberg VD** för LM Ericssons dotterbolag i Uruguay. Därefter och

fram till pensioneringen 1970 verkade han i Stockholm på direktionsavdelningen Df med ansvar i första hand för verksamheten i Brasilien och Colombia.

Arbetet för Finland – under brinnande krig med många bekymmer – står helt i samklang med **Sven Gunnars** starka känsla för rättvisa och humanitet. Han förenade en personlig blygsamhet med en stark vilja att få människor att enas och att verka gemensamt.

Arne Stein, fd LME/FD

Så ska det vara...

Bild och text stämmer inte alltid. Omslagsbilden på verksamhetsberättelsen föreställer ett kretskort tillverkat i Ingelsta mönsterkortfabrik och inte en mikrokrets från Rifa, vilket KONTAKTEN skrev på första sidan i nr 2.

Vidare så stod det på sidan 15, att AB ID-kort är ett dotterbolag. Det är ett samarbetande bolag.

Red

KONTAKTEN
Box 32073
126 11 STOCKHOLM

Utkommer med
6 nr per år

Tryck:
Zäta Tryckerierna AB
LINKÖPING

Manusstopp för nr 4/83 onsdagen den 20 juli

REDAKTION
Bert Ekstrand
telefon 08/719 2048
Göran Hannerz
telefon 08/719 3546
Kåbe Lidén
telefon 08/719 2880
Intern adress:
LME/HF rum 6133

**Tidning för
anställda
inom
Ericsson-
koncernen**

ERICSSON

ISSN 0345-6471

UTGIVARKORSBAND

BANDVAGNSPREMIÄR I BORÅS

Uppsagd personal återanställd

608833/37

– Vi hoppas att detta bara är inledningsarbetet på bandvagnssidan, sa den optimistiske projekledaren Lars Andersson, när den första radioutrustade bandvagnen rullade ut från Ericsson Radio Systems (ERA) i Borås den 27 april.

Det var det första exemplaret i den serie på 200 bandvagnar som ERA utrustar för Hägglund & Söner fvb till den svenska armén. Bakom denna första serieleverans ligger tio års arbete med en rad prototyper, truppförsök och flytprov.

Monteringen av radioutrustningen ger sysselsättning i 3-4 år för boråsfabriken. Redan har en del av den personal som blev uppsagd förra våren hunnat återanställas.

Att bygga in olika utrustningar i Hägglunds bandvagn 206 är ett intressant område för Ericsson Radio Systems. Förmodligen blir det fler liknande jobb för fabriken i Borås efter denna serie.

På bilden ser vi Lennart Alfredsson, chef för ERAs H-division, klippa av de blågula banden. Sedan ska han ge sig iväg ut på en provtur med ekipaget i terrängen.

Till vänster står ERAs projektledare Lars Andersson, och till höger Bengt Westerberg, ERA-säljare, Jarl Hallin, teknisk direktör hos Hägglund samt Hägglunds projektledare för radiobandvagnen, Mats Bergström.

Kerstin Gustafsson, ERA/MÖ

Foto: Kerstin Gustafsson, ERA/MÖ

REDAKTIONSRAD: Mats Classon (V-klubben) 08/719 2048, Kurt Källmin (SIF) 08/719 3610, John Meurling (ansvarig utgivare) 08/719 2197, Per Sparrin 08/719 3838, Karl Westerberg (SALF) 08/719 3308, Lars Wiklund 08/719 2611.

REDAKTIONSOMBUD: BORÅS George Skoog, INGELSTA Lennart Nilsson, KARLSKRONA Helene Breitholtz, KARLSTAD Ann-Britt Blomberg, KATRINEHOLM Åke Jurstrand, KRISTIANSTAD Gunnar Holm, MÖLNDAL Kerstin Gustafsson, NORRKÖPING Sören Lindmark, SÖDERHAMN Rune Kjellberg, VISBY Jan-Olof Lundgren, ÖSTERSUND Bernt Marklund, EIS/BROMMA Berith Brännström, LMS/STOCKHOLM Thord Andersson, RIF/KISTA Karl-Erik Bernstål, SKV/SUNDBYBERG Håkan Bergendahl, SKV/HUDIKSVALL Ulf Mickelsson, SKV/PITEÅ Jarl Sundkvist, SRA/KISTA Marianne Laurell, TCN/NYKÖPING Hans Segnestam.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända manuskript. Redaktionellt material får citeras mot angivande av källa.